

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

**Μετάφραση από την γερμανική στην ελληνική και σχολιασμός των πολιτικών λόγων
της Rita Süßmuth και του Claus Jäger και του νομικού πλαισίου της Γερμανίας
αναφορικά με της αμβλώσεις**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΧΡΥΣΟΥΛΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Ξ2019006

ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ - Α' ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΛΙΒΑΣ - Β' ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

Κέρκυρα,

Φεβρουάριος 2024

Τίτλος: Μετάφραση από την γερμανική στην ελληνική και σχολιασμός των πολιτικών λόγων της Rita Süßmuth και του Claus Jäger και του νομικού πλαισίου της Γερμανίας αναφορικά με της αμβλώσεις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	5
1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΑ	6
1.1 Πολιτικός λόγος της κα. Ρίτα Σούσμουθ.....	6
1.2 Πολιτικός λόγος του κ. Κλάους Γέγκερ	12
1.3 Ποινικός κώδικας – άρθρο περί διακοπής της εγκυμοσύνης	17
1.4 Ποινικός κώδικας – άρθρο 218, 1 ^η Μαΐου 1986, 25 ^η Φεβρουαρίου 1975 – 18 ^η Ιουνίου 1976/ 21 ^η Ιουνίου 1976	20
2. ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΚΕΙΜΕΝΑ.....	23
2.1 Politische Rede von Rita Süßmuth.....	23
2.2 Politische Rede von Claus Jäger	29
2.3 Strafgesetzbuch - § Schwangerschaftsabbruch	34
2.4 Strafgesetzbuch – § 218, 1. Mai 1986, 25. Februar 1975–18. Juni 1976/21. Juni 1976 37	
3. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ	40
3.1 Εισαγωγή.....	40
3.2 Ανάλυση κειμένων-πηγή	40
3.2.1 Είδος κειμένων-πηγή.....	40
3.2.2 Λειτουργίες των κειμένων-πηγή.....	41
3.2.3 Σκοπός κειμένων-πηγή.....	41
3.3 Μεταφραστικές οδηγίες και σύγκριση ΚΠ και ΚΣ.....	42
3.4 Μεταφραστικά προβλήματα και η επίλυση τους	44
3.4.1 Πραγματολογικά προβλήματα	44
3.4.2 Πολιτισμικά προβλήματα.....	45
3.4.3 Γλωσσικά Προβλήματα.....	46
3.4.4 Ιδιάζοντα πρόβλημα	48
Επίλογος.....	49
Βιβλιογραφία	50
Λεξικά – Ηλεκτρονικά λεξικά	51

Πρόλογος

Το παρόν αποτελεί πτυχιακή εργασία της Ευαγγελίας Χρυσουλάκης, προπτυχιακής φοιτήτριας του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιόνιου Πανεπιστημίου. Το προς μετάφραση κείμενο αποτελείται από δύο πολιτικούς λόγους, ο πρώτος της Ρίτας Σούσμουθ και ο δεύτερος του Κλάους Γιέγκερ, ό ένας υπέρ και ο άλλος κατά των αμβλώσεων αντιστοίχως, καθώς και του τωρινού, ισχύοντος άρθρ. 218 του συντάγματος της Γερμανίας και της παλαιότερης εκδοχής του πριν από την τροποποίηση του το 1993. Η επιλογή του θέματος έγινε καθώς το συγκεκριμένο γεγονός και ο αγώνας που έγινε δεν είναι ούτε γνωστά στην Ελλάδα, ούτε και έχουν μεταφραστεί στο παρελθόν αλλά και επειδή το ζήτημα της νομιμότητας της άμβλωσης στη Γερμανία δεν έχει διευθετηθεί μέχρι και σήμερα. Οι γερμανικές κυβερνήσεις ανά τα χρόνια αρνούνται να πάρουν μια σίγουρη στάση επί του θέματος και προτιμούν να παραμένουν ουδέτεροι. Στόχος της παρούσας πτυχιακής είναι μεν η έρευνα του ζητήματος της άμβλωσης στην Γερμανία και η διαπίστωση δε εάν ο αγώνας τα έτη 1992-93 έφερε εν τέλει ουσιαστικές αλλαγές. Τέλος, το επικοινωνιακό πλαίσιο της παρούσας εργασίας είναι η μετάφραση από την γερμανική γλώσσα προς την ελληνική κατά το πρότυπο της Christiane Nord. Στη συνέχεια παρατίθενται τα μεταφράσματα τα, τα πρωτότυπα κείμενα και ο σχολιασμός της μετάφρασης.

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΑ

1.1 Πολιτικός λόγος της κα. Ρίτα Σούσμουθ

Γερμανικό Κοινοβούλιο, 99^η Συνεδρίαση

Βόννη, Πέμπτη, στις 25 Ιουνίου 1992

Δρ. Ρίτα Σούσμουθ¹: Κυρία Πρόεδρε! Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες! Η λήψη της απόφασης περί της μεταρρύθμισης της διακοπής μιας εγκυμοσύνης, σημαίνει ότι αντιμετωπίζουμε ένα αδιάλυτο έργο. Κοινός μας στόχος είναι η αποτελεσματική προστασία της αγέννητης ζωής. Εάν το παρόν έχει ήδη ειπωθεί σήμερα, ότι δηλαδή πρόκειται καθαρά για λόγια του αέρα, τότε θα ήθελα να ρωτήσω, ποιος έχει το δικαίωμα να αρνείται την αποτελεσματική προστασία σε κάποιον από πρόθεση.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU² καθώς και από το F.D.P.³ και το SPD⁴)

Εάν επαναλάβω, αυτά που ειπώθηκαν πριν από εμένα – αυτό μπορεί να κατορθωθεί μόνο μαζί με την μητέρα και όχι εναντίον της –, αυτό δεν προκύπτει μόνο από την εμπειρία, αλλά πρόκειται για βαθύτατη πεποίθηση μου. Κανένας δε μπορεί να σώσει το παιδί παρά η μητέρα. Γι' αυτό γίνεται μόνο μαζί με την μητέρα.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU καθώς και από το F.D.P. και το SPD)

Είναι επίσης σημαντικό να μην αντιπαραβάλλονται τα δύο αυτά είδη μεταξύ τους, αλλά να προστατεύεται η αγέννητη ζωή και οι μητέρες.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU καθώς και από το F.D.P., το SPD και το PDS.⁵)

Το δίλλημα για όλους μας, και για εμένα, είναι η γνώση ότι κάθε άμβλωση πρόκειται για θανάτωση μιας ανθρώπινης ζωής, αλλά και η επίγνωση ύπαρξης αδιέξοδων καταστάσεων,

¹ Rita Süßmuth, γυναίκα πολιτικός. Άνηκε στο κόμμα του CDU/CSU.

² Χριστιανοδημοκρατική Ένωση/ Χριστιανοδημοκρατική Ένωσης της Βαυαρίας

³ Ελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας

⁴ Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας

⁵ Κόμμα Δημοκρατικού Σοσιαλισμού Γερμανίας

στις οποίες η άμβλωση θεωρείται υποκειμενικά ως η μόνη διέξοδος από μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης που δεν μπορεί να αποφευχθεί με κανένα άλλο τρόπο. Για το λόγο αυτό, σε πολλές περιπτώσεις οι ψυχικές συγκρούσεις είναι πολύ λιγότερο διαλυτές από τις κοινωνικές.

(Φωνή από το F.D.P.: Σωστά!)

Θα πω εδώ επίσης: Δεν υφίσταται θέμα εδώ να υποστηρίξουμε ότι το παρόν είναι ένα γυναικείο ζήτημα. Εάν καταφέρναμε να εφαρμόσουμε την ευθύνη των ανδρών και των πατεράδων με άλλο τρόπο, δεν θα είχε γίνει άμβλωση σε πολλά περισσότερα τέκνα.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU καθώς και από το F.D.P., το SPD. και το PDS)

Για το λόγο αυτό θα πω για άλλη μια φορά: η νομική διατύπωση του παρόντος διλήμματος δεν είναι μόνο δύσκολη, αλλά ουσιαστικά αδύνατη. Είμαστε όμως εξαναγκασμένοι να δώσουμε κανονιστικές απαντήσεις ακόμη και στα έσχατα, υπαρξιακά ερωτήματα της ζωής μας.

Δεν λογομαχούμε για τον σκοπό, αλλά αγωνιζόμαστε για τον καλύτερο τρόπο. Αυτό έκανα και εγώ, μαζί με τους συναδέλφους και τις συναδέλφισσες του κόμματός μου για μήνες. Αγωνιστήκαμε και δεν μας ήταν εύκολο. Σας σέβομαι όλους εσάς που δώσατε διαφορετική απάντηση στην παρούσα ερώτηση, τις δικές σας προσωπικές απαντήσεις, τις απαντήσεις της συνείδησής σας.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί για άλλη μια φορά: Αυτό που δεν είναι αποδεκτό είναι ότι όσοι δηλώνουν, ότι δεν ακολουθούν ένα αυστηρό μοντέλο ή ένα μοντέλο ψυχοκοινωνικής κατάστασης έκτακτης ανάγκης, προδίδουν την ανθρώπινη ζωή, θέτοντας την σε κίνδυνο.

(Χειροκρότημα από το SPD και το F.D.P.)

Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να διαθέτει την ανθρώπινη ζωή

(Χειροκρότημα από την βουλευτή κα. Λίζελοτ Μπλουνκ⁶ [SPD])

⁶ Lieselott Blunck

Δεν υφίσταται κανένα δικαίωμα αυτοδιάθεσης ως δικαίωμα επί άλλης ανθρώπινης ζωής. Ο θάνατος της ζωής είναι ένα αδίκημα, ένα αξιόποιο έγκλημα. Η παρούσα δήλωση είναι σημαντική για την συνείδηση μας του αδίκου, για το δέος μας για τη ζωή και τη συναναστροφή με αυτή. Η νομική προστασία είναι αναμφισβήτητη.

Μακάρι, παρ' όλες τις συζητήσεις περί διαφθοράς, να βλέπαμε επίσης περισσότερο τον βαθμό στον οποίο έχει αυξηθεί ο σεβασμός για την ζωή, ιδίως μεταξύ της νεότερης γενιάς.

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU, από το SPD και το F.D.P. καθώς και από τον βουλευτή Δρ. Γκρέγκορ Γκίζι⁷)

Είναι επίσης σημαντικό να εκφράσουμε εδώ περισσότερη αναγνώριση και σεβασμό για τις πολλές μητέρες, που αποφάσισαν να κρατήσουν το τέκνο υπό τις πιο δύσκολες συνθήκες.

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU καθώς και από F.D.P. και το SPD)

Πιστέψτε με, με εντυπωσιάζουν περισσότερο οι επιστολές, που φτάνουν στα χέρια μου αυτές τις μέρες, στις οποίες αναφέρεται: Μας συμβούλευαν τότε να φέρουμε την εγκυμοσύνη εις πέρας, θέλω να σας περιγράψω την τωρινή μου κατάσταση. Είναι άκρως δύσκολη. Επειδή αποφάσισα να κρατήσω το τέκνο μου, δεν έχω καμία κοινωνική πρόνοια, επειδή η μητέρα μου ήταν πάνω από το όριο εισοδήματος, δεν λάμβανα κανένα επίδομα σπουδών⁸, επειδή έμενα στο σπίτι, και ήθελα να αναπληρώσω την εκπαίδευση μου, το πτυχίο μου.

Για όλα, τα οποία έχουμε κατορθώσει, δεν θα εμποδίσουμε την θέα, για το πως μπορεί να φαίνεται η πραγματικότητα.

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU καθώς και από FDP και το SPD και το PDS)

Ας προχωρήσουμε στον πιο σημαντικό στόχο εδώ, που μπορούμε να βοηθήσουμε, να βοηθήσουμε ακόμα πιο αποτελεσματικά, απ' ό,τι έχουμε κάνει στο παρελθόν!

⁷ Gregor Gysi

⁸ Πρόκειται για το επίδομα σπουδών που παρέχεται στον οποιονδήποτε που θέλει να ολοκληρώσει τις σπουδές του σύμφωνα με τον ομοσπονδιακό νόμο για την προαγωγή της εκπαίδευσης

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές της Χριστιανοδημοκρατικής Ένωσης/ Χριστιανοδημοκρατικής Ένωσης της Βαυαρίας καθώς και από το Ελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα και το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα)

Επιτρέψτε μου να πω σε αυτά τα εναπομείναντα λεπτά, γιατί ψηφίζω υπέρ της ομαδικής πρότασης. Αποτελεί ακόμα για εμένα ένα ερώτημα, επειδή ποιος μπορεί να αποφασίσει για μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης και σύγκρουσης, καθώς μια άμβλωση μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση μόνο σε μια αναπόφευκτη κατάσταση έκτακτης ανάγκης και σύγκρουσης. Αναρωτιέμαι γιατί στην παρούσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης και σύγκρουσης στην ουσία αναθέτονται περισσότερες αρμοδιότητες, περισσότερη ευθύνη στον ιατρό ή ακολούθως στον δικαστή, στον εισαγγελέα απ' ότι στην γυναίκα,

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU, F.D.P., το SPD και το PDS και τους BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN)

η οποία δεν αναλαμβάνει την ευθύνη για τα τέκνα μόνο τώρα, αλλά για όλη της την ζωή. Για το λόγο αυτό να σταματήσουμε επιτέλους να θεωρούμε τις γυναίκες ανίκανες να λάβουν αποφάσεις, ανίκανες να αναλάβουν ευθύνες!

(Χειροκρότημά από το F.D.P., SPD και το PDS – κ. Νόρμπερτ Γκάις⁹ [CDU/CSU]: Κανείς δεν το κάνει αυτό!)

- Κύριε Γκάις, κατανοώ την έξαψη σας, αλλά απαντώ με την ίδια αποφασιστικότητα. Εάν πράττετε αυτό, τότε γιατί δεν εμπιστεύεστε την απόφαση των γυναικών;

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές CDU/CSU καθώς και από το F.D.P. και το SPD και το PDS)

Όλοι όσοι έχω ρωτήσει μέχρι τώρα ως άνδρες και γυναίκες ιατροί απάντησαν πολύ λιτά: Έχουμε πίστη στους ασθενείς μας. Ως ιατροί πρέπει να ακούμε, να συλλογιζόμαστε, να παίρνουμε υπεύθυνες αποφάσεις, οι οποίες είναι αποφάσεις συνείδησης.

⁹ Norbert Geis

Είναι ανόητο και ανέντιμο να ισχυριστούμε εδώ ότι εκείνοι που δεν βασίζονται σε μία ιατρική ένδειξη, άφησαν τις γυναίκες μόνες τους. Αυτή είναι δεσμευτική συμβουλή, δεσμευτική απέναντι στη ζωή, όπως το κράτος είναι δεσμευτικό στην κοινωνική του βοήθεια. Αυτός είναι ο διάλογος με τον ή την ιατρό. Τότε εγώ πρέπει να σας πω και να επαναλάβω εδώ: Κανένας δεν μπορεί να στερήσει την τελική απόφαση από την γυναίκα.

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU καθώς και από το F.D.P. και το SPD και το PDS και τον BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN¹⁰)

Βρίσκω προβληματικό, το τι ειπώθηκε την προηγούμενη εβδομάδα περί συνείδησης και αποφάσεων συνείδησης, και δεν θέλω να εμβαθύνω σε αυτό εδώ.

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του SPD)

Θα ήθελα ωστόσο με αυτή την ευκαιρία να ευχαριστήσω σαφώς τους αρχηγούς της κοινοβουλευτικής ομάδας μας, οι οποίοι ανά πάσα στιγμή το σεβάστηκαν και ανά πάσα στιγμή δεν μου άσκησαν καμία πίεση.

(Χειροκρότημα από το κόμμα του CDU/CSU, το F.D.P. και το SPD)

Επιτρέψτε μου κλείσω λέγοντας: Νομίζω ότι είναι απαράδεκτο το γεγονός ότι εξετάζουμε ακόμη και τώρα τις δύο προτάσεις, ποιο κοινωνικό βοήθημα έχει περισσότερα από το άλλο.

(κα. Ούτα Βίρφελ¹¹: [F.D.P.] Ναι!)

Τότε, το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι αξιολογούνται διαφορετικά. Εκείνοι που ορίζουν την αξίωση των τέκνων στην φροντίδα το 1996 σε αντίθεση με το 1999, είχαν διαφορετική αξιολόγηση.

(Χειροκρότημα του F.D.P.)

Δεν είμαι διόλου αντίθετη, στο να δίνεται και το επίδομα τέκνων – για να είναι σαφές –, αλλά θεωρώ σημαντικό, να υπάρχει μια έννομη αξίωση στο κοινωνικό μέρος μέχρι το 6^ο έτος της ηλικίας χωρίς αναγωγή.

¹⁰ Συμμαχία 90/οι Πράσινοι

¹¹ Uta Würfel

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU, καθώς και του F.D.P. και του SPD)

Για το λόγο αυτό δεν συγκρίνουμε αυτό που δεν θα έπρεπε να συγκρίνουμε, αλλά δίνουμε μεγάλη προσοχή στο να διασφαλίσουμε την προώθηση στο ομοσπονδιακό συμβούλιο αυτών που πρέπει να πραγματοποιηθούν σε πρώτη βάση.

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU, καθώς και του F.D.P. και του SPD)

Κλείνω με αυτή την πρόταση: Να δώσουμε επιτέλους στην ζωή μια ευκαιρία, πολλές ευκαιρίες! Αφήστε με να προσθέσω: η μετάδοση της ζωής είναι καθήκον μας,

(κ. Νόρμπερτ Γκάις [CDU/CSU]: Σωστά! Και να την διατηρήσουμε!)

όχι μόνο της αγέννητης, αλλά και της γεννημένης. Ας το προσπαθήσουμε μαζί!

(Διαρκές χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU καθώς και από το F.D.P. και το SPD και το PDS)

1.2 Πολιτικός λόγος του κ. Κλάους Γέγκερ

Γερμανικό Κοινοβούλιο, 99^η Συνεδρίαση

Βόννη, Πέμπτη, στις 25 Ιουνίου 1992

Κ. Κλάους Γέγκερ¹² (CDU/CSU): Κυρία Πρόεδρε! Κυρίες και Κύριοι! Στην παρούσα συζήτηση βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος το δικαίωμα στη ζωή των αγέννητων τέκνων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας τους. Πάνω από 300.000 τέκνα που έχουν πεθάνει πριν την γέννηση τους κάθε χρόνο είναι μια τόσο τρομακτική ένδειξη κατά του κράτους δικαίου μας, έτσι ώστε ο νομοθέτης οφείλει να αναγνωρίζει την ευθύνη του και να δράσει.

Εάν περάσει η παρούσα βουλευτική περίοδος, χωρίς να ληφθούν καθοριστικά μέτρα για την προστασία των αγέννητων τέκνων, τότε θα έχουν πέσει θύμα άμβλωση 1,2 με 1,5 εκατομμύριο τέκνα αυτά τα τέσσερα χρόνια. Αυτό είναι ολοκαύτωμα- αριθμοί που ενόψει της γερμανικής ιστορίας βαραίνουν την συνείδηση των πολιτικών, εάν δεν σταματήσουμε αυτό τον κατακλυσμό θανάτου.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, υπάρχουν προτάσεις από διαφορετικές πλευρές της βουλής, ιδίως από το κόμμα του CDU/CSU, για ολοκληρωμένες κοινωνικές παροχές, που έχουν ήδη συζητηθεί εδώ σήμερα. Για το λόγο αυτό μπορώ να γλιτώσω περαιτέρω εξηγήσεις.

Θα ήθελα ωστόσο να τονίσω, ότι ειδικά το νομοσχέδιο, που σήμερα το βράδυ έχει τις περισσότερες πιθανότητες αριθμητικά, δηλαδή η ομαδική πρόταση από το SPD, το FDP, τους GRÜNEN και σύμφωνα μέλη της παράταξης μας, συγχρόνως είναι και το πιο ανεπαρκές, όσον αφορά τις κοινωνικές παροχές για τις έγκυες γυναίκες που βρίσκονται σε ανάγκη.

¹² Claus Jäger

(Χειροκρότημα από τους βουλευτές του CDU/CSU – Κα. Μπριγκίτ Χόμπουργκερ¹³ [F.D.P.]: Το έχετε διαβάσει ποτέ;)

Το ότι το παρόν νομοσχέδιο δείχνει επιπλέον σε μια ολέθρια κατεύθυνση, η οποία στρέφεται διαμετρικά ενάντια στο δικαίωμα ζωής και στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια του αγέννητου τέκνου, δεν επιτρέπεται να αποσιωπηθεί εδώ.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU)

Εάν είχε προβλεφθεί στο προσχέδιο κατά την υποβολή του τον Μάιο ακόμη ένας κανονισμός για το νόμιμο της άμβλωσης μέσα στους τρεις πρώτους μήνες της κύησης με κατάργηση του αξιόποινου, δεν θα κηρυσσόταν στην πιο πρόσφατη απόδοση του συνοπτικά και η θανάτωση ενός αγέννητου τέκνου είναι παράνομη, δηλαδή νόμιμη, εάν υποβάλλεται μόνο μια βεβαίωση διάσκεψης, εάν πραγματοποιείται από έναν ιατρό και εάν δεν έχουν περάσει περισσότερες από δώδεκα βδομάδες από την σύλληψη.

Η έγκυος γυναίκα δεν χρειάζεται να βρίσκεται σε καμία κατάσταση έκτακτης ανάγκης, να μην υπάρχει καμία σύγκρουση της εγκυμοσύνης, καμία λοιπή ιδιαίτερη αιτία, για να είναι ως πούμε δυνατός ο νόμιμος θάνατος ενός αθώου τέκνου. Κυρίες και κύριοι μου αυτό είναι πραγματικά αντισυνταγματικό, καθώς το παρόν θέτει την ζωή ενός ανθρώπου στην ελεύθερη διάθεση ενός άλλου ανθρώπου.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU)

Εσείς, κυρίες και κύριοι μου, που υποστηρίζετε το παρόν νομοσχέδιο – απευθύνομαι ιδιαίτερος στην κυρία συνάδελφο υπουργό δικαιοσύνης, η οποία δεν φαίνεται να είναι πια παρούσα – δημιούργησε ένα δικαίωμα στην άμβλωση, είτε θέλετε να το παραδεχτείτε είτε όχι. Αυτό δεν μπορεί να το ανεχτεί ο συνταγματικός μας κανονισμός. Εάν εγκριθεί το παρόν νομοσχέδιο, θα προσφύγουμε σε συνταγματικό δικαστήριο εναντίον του.

Μια κουβέντα προς τους υποστηρικτές της θέσης: Το ποινικό δίκαιο είναι εντελώς ακατάλληλο για να προστατέψει την ζωή του αγέννητου τέκνου: Κατά την ακρόαση της ειδικής επιτροπής ειπώθηκε τον εμπειρογνώμονα αδιαμφισβήτητα και με σαφήνεια, ότι

¹³ Brigit Homburger

υπάρχουν πολυάριθμες περιπτώσεις, όπου δεν μπορούσε να χορηγηθεί κοινωνική βοήθεια, επειδή δεν είναι η οικονομική και η κοινωνική επιβάρυνση του τέκνου, αλλά η ίδια η ύπαρξη του τέκνου, που πυροδοτεί την σύγκρουση εγκυμοσύνης. Όταν, για παράδειγμα, ο πατέρας του τέκνου απορρίπτει το τέκνο, επειδή απλώς δεν θέλει καθόλου τέκνα, οι καλύτερες κοινωνικές παροχές δεν αποτρέπουν την άμβλωση. Το μόνο που βοηθά εδώ είναι η απειλή τιμωρίας από το κράτος,

(Φωνή από το SPD: Θεέ μου!!)

την οποία το σχέδιό μας, δηλαδή αυτό της μειοψηφίας CDU/CSU, στρέφει εναντίον του πατέρα ακριβώς σε τέτοιες περιπτώσεις.

Το ομαδικό σχέδιο, το οποίο κηρύσσει μάλιστα ως νόμιμο τον θάνατο των αγέννητων τέκνων στις πρώτες δώδεκα βδομάδες, αφήνει τώρα τις γυναίκες στην τύχη τους. Δεν μπορούν να προβάλουν για άλλη μια φορά αντίσταση με το επιχείρημα, ότι η θανάτωση ενός τέκνου είναι αδίκημα, ενάντια στο θράσος του πατέρα του τέκνου, ο οποίος πιέζει την γυναίκα να διακόψει την εγκυμοσύνη. Θα πρέπει επίσης να λάβετε υπόψη σας το εξής!

Η καθολική εκκλησία και ένα μέρος της προτεσταντικής εκκλησίας, π.χ. ο περιφερειακός επίσκοπος μας κ. Σοργκ¹⁴ από την Βυρτεμβέργη, έχουν εκφράσεις σοβαρές αντιρρήσεις κατά του κανονισμού για το νόμιμο περί της άμβλωσης μέσα στους τρεις πρώτους μήνες της κύησης. Κανένας δεν λέει, ότι η εκκλησία δεν έχει καμία βασιμότητα πάνω σε αυτό. Στον αγώνα κατά του προγράμματος ευθανασίας του Χίτλερ

(Φωνή από το F.D.P.: Δεν μπορούν να συγκριθούν αυτά τα δύο!)

βρέθηκαν και οι δύο μεγάλες χριστιανικές εκκλησίες στην πρώτη γραμμή, έτσι ώστε ο τότε περιφερειακός επίσκοπος κ. Βουρμ¹⁵ από την Βυρτεμβέργη ή ο καρδινάλιος κ. Γκραφ Γκάλεν¹⁶ από το Μούνστερ. Τότε είχαν πει ξεκάθαρα και δυνατά, ότι ο άνθρωπος δεν είναι κύριος της ζωής και του θανάτου.

¹⁴ Theo Sorg

¹⁵ Theophil Wurm

¹⁶ Graf Galen

Αυτή είναι σήμερα επίσης υποχρέωση των επισκόπων, να εφιστούν αδιαμφισβήτητα την προσοχή στην αξία και την προτεραιότητα της ανθρώπινης ζωής. Θέλω να προσθέσω επίσης το παρόν: Με αυτό οι επίσκοποι δεν αντιπροσωπεύουν καμία συγκεκριμένη εκκλησιαστική επιθυμία, αλλά μια διεκδίκηση του ανθρωπισμού και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU)

Για το λόγο αυτό είναι ανόητο, είναι παράλογο να κατηγορούμε τους επισκόπους, ότι θέλουν να επιβάλλουν την χριστιανική τους ηθική σε μια πλειοψηφία του πληθυσμού που δεν είναι πλέον χριστιανική.

Κάνω έκκληση σε όλα τα μέλη της βουλής: Να υποστηρίζετε το δικαίωμα στη ζωή του αγέννητου τέκνου, και να απορρίψετε ένα νομοσχέδιο, που θέλει να εισάγει ένα απάνθρωπο δικαίωμα στον θάνατο αθώων.

Ωστόσο, το ότι η ομάδα λήψης πρωτοβουλιών μας επιμένει στο δικό μας νομοσχέδιο εν όψει της παρούσας δραματικής εξέλιξης, έχει βαρυσήμαντα αίτια: Δυστυχώς, το νομοσχέδιο της χριστιανοδημοκρατικής ένωσης δεν έχει την ειλικρίνεια να πει τα πράγματα με το όνομα τους και να μιλήσει για τη θανάτωση αγέννητων τέκνων αντί για την άμβλωση.

Το ενδεικτικό σχέδιο της πλειοψηφίας – όσο καλοπροαίρετο και αν είναι – δεν καταργεί την βασική έλλειψη του τωρινού ισχύοντος ενδεικτικού δικαιώματος. Για αυτό το λόγο το ισχύον δίκαιο δεν έχει αποτύχει, επειδή το ποινικό δίκαιο δήθεν δεν μπορεί να συμβάλλει καθόλου στην προστασία των αγέννητων τέκνων. Για αυτό το λόγο έχει μάλλον αποτύχει, επειδή σχεδιάστηκε σκόπιμα με αυτό τον τρόπο, ώστε, εάν τηρηθούν ορισμένες διατυπώσεις, να μην υπάρξει ουσιαστικά καμία καταγγελία και καμία ποινική διαδικασία. Ο κακόφημος ιατρός από το Μέμινγκεν¹⁷ δεν κατηγορήθηκε μόνο για αυτό το λόγο, επειδή δηλαδή είχε φοροδιαφύγει για τα κέρδη του από τις αμβλώσεις και παραδόθηκε στον εισαγγελέα από την φορολογική διοίκηση.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU – Φωνή από το SPD: Φτου)

¹⁷ Αναφέρεται στον ιατρό Δρ. Horst Theissen ο οποίος πραγματοποιούσε παράνομες αμβλώσεις. Το διάστημα 1988-1989 διεξάχθηκε δίκη εναντίον του (Kügler, 1989).

Δυστυχώς, το νομοσχέδιο της πλειοψηφίας του CDU είναι σχεδιασμένο με τέτοιον τρόπο, που δεν γίνεται κάποιος έλεγχος βάσει του ποινικού δικαίου σε περίπτωση συμφωνίας μεταξύ της εγκύου γυναίκας και του ιατρού που διενεργεί την άμβλωση. Μ' αυτό δημιουργούνται ευκαιρίες κατάχρησης – τις οποίες ο νόμος ακριβώς οφείλει να αποτρέψει. Σε περιπτώσεις όπου μόνο η προστασία του ποινικού δικαίου εξασφαλίζει την ζωή του αγέννητου τέκνου, πρακτικά θα παραμείνουν όλα το ίδιο.

Το νομοσχέδιο μας, το νομοσχέδιο της μειοψηφίας του κόμματός μας, προβλέπει ενάντια σε αυτές τις περιπτώσεις ένα αποτελεσματικό ποινικό δίκαιο με πραγματικό εκφοβισμό, με πραγματική γενική πρόληψη, το οποίο πληροί τις απαιτήσεις της σύμβασης ενοποίησης, που προβλέπει για εμάς να προστατεύουμε την ζωή των αγέννητων τέκνων καλύτερα από έως τώρα.

Κυρίες και κύριοι μου, αυτά ήταν μερικά από τα επιχειρήματα, με τα οποία υποστηρίζουμε εμείς, η μειοψηφία του κόμματός μας, το σχέδιο μας, και τα οποία δεν μπορούν να αναιρεθούν από κανένα μέχρι τώρα. Ωστόσο, σας παρακαλώ: Κυρίες και κύριοι, συμφωνείτε με το σχέδιο της ομάδας Βέρνερ. Να κάνετε με αυτό κάτι δραστικό για την προστασία του δικαιώματος στη ζωή των αγέννητων τέκνων. Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκρότημα των βουλευτών του CDU/CSU)

1.3 Ποινικός κώδικας – άρθρο περί διακοπής της εγκυμοσύνης

Ποινικός Κώδικας

Άρθρ. 218 Διακοπή εγκυμοσύνης

- (1) Όποιος διακόψει μια εγκυμοσύνη, θα τιμωρείται με ποινή στερητικής της ελευθερίας έως τρία έτη ή με χρηματική ποινή. Πράξεις που έχουν συνέπειες πριν από την εμφύτευση του γονιμοποιημένου ωαρίου στη μήτρα, δεν θεωρούνται αμβλώσεις κατά την έννοια του παρόντος νόμου.
- (2) Σε ιδιαίτερα δύσκολες περιπτώσεις η ποινή στερητικής της ελευθερίας είναι από επτά μήνες έως πέντε έτη. Μια ιδιαίτερα δύσκολη περίπτωση υπάρχει κατά κανόνα, όταν ο δράστης
 1. ενεργεί ενάντια στην θέληση της εγκύου γυναίκας ή
 2. προκαλεί απερίσκεπτα τον κίνδυνο θανάτου ή μιας σοβαρή βλάβη στην υγεία της εγκύου γυναίκας.
- (3) Όταν η έγκυος γυναίκα διαπράττει την πράξη, τότε η ποινή στερητικής της ελευθερίας είναι έως ένα χρόνο ή είναι χρηματική ποινή.
- (4) Η απόπειρα είναι αξιόποινή. Η έγκυος δεν τιμωρείται εξαιτίας απόπειρας.

Άρθρ. 218α Περίπτωση ατιμωρησίας της αμβλώσης

- (1) Το πραγματικό του άρθρ. 218 δεν πραγματοποιείται, όταν
 1. η έγκυος επιθυμεί την διακοπή της εγκυμοσύνης και προσκομίζει στον ιατρό μια βεβαίωση σύμφωνα με το άρθρ. 219 παρ. 2 πρότ.. 2, ότι έχει λάβει συμβουλές τουλάχιστον πριν τρεις μέρες από την επέμβαση,
 2. η διακοπή της εγκυμοσύνης πραγματοποιήθηκε από έναν ιατρό και
 3. δεν έχουν συμπληρωθεί δώδεκα βδομάδες από την σύλληψη.
- (2) Η αμβλώση που έχει προγραμματιστεί από έναν ιατρό με την συγκατάθεση της εγκύου δεν είναι παράνομη, όταν η διακοπή της εγκυμοσύνης ενδείκνυται σύμφωνα με ιατρική

διαπίστωση, λαμβάνοντας υπόψη τις παρούσες και μελλοντικές συνθήκες διαβίωσης της εγκύου, για να αποτραπεί ο κίνδυνος της ζωής ή ο κίνδυνος μιας σοβαρής και διαρκούς βλάβης της σωματικής ή ψυχικής κατάστασης υγείας της εγκύου, και ο κίνδυνος δεν μπορεί να αποτραπεί με οποιονδήποτε άλλο ανεκτό τρόπο.

- (3) Οι προϋποθέσεις της παρ. 2 ισχύουν για μια άμβλωση, η οποία προγραμματίστηκε από έναν ιατρό με συγκατάθεση της εγκύου, και πληρούνται, εάν διαπράχθηκε, ύστερα από ιατρική διαπίστωση, σε βάρος της εγκύου μια παράνομη πράξη σύμφωνα με το άρθρ. 176 έως 178 του ποινικού κώδικα, και υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι η εγκυμοσύνη είναι αποτέλεσμα της παράνομης πράξης και δεν συμπληρωθεί δώδεκα βδομάδες από τη σύλληψη.
- (4) Η έγκυος δεν υπόκειται σε ποινική δίωξη βάσει του άρθρ. 218, εάν η άμβλωση πραγματοποιήθηκε από έναν ιατρό ύστερα από διαβούλευση (άρθρ. 219) και δεν έχουν περάσει περισσότερες από είκοσι δύο βδομάδες από την σύλληψη. Το δικαστήριο μπορεί να απέχει από την ποινή σύμφωνα με το άρθρ. 218, εάν η έγκυος γυναίκα έχει βρεθεί κατά την περίοδο της επέμβασης σε ιδιαίτερα δύσκολη θέση.

Άρθρ. 218β Διακοπή εγκυμοσύνης χωρίς ιατρική διαπίστωση, λανθασμένη ιατρική διαπίστωση

- (1) Εάν στις περιπτώσεις του άρθρ. 218α της παρ. 2 ή 3 διακόπτεται μια εγκυμοσύνη, χωρίς την έγγραφη αναγνώριση ενός ιατρού, ο οποίος δεν πραγματοποιεί ο ίδιος την άμβλωση, αναφορικά με τις υπάρχουσες προϋποθέσεις του άρθρ. 218α της παρ. 2 ή 3, τιμωρείται με ποινή στερητικής της ελευθερίας μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή, εάν η πράξη δεν απειλείται με ποινή στο άρθρ. 218. ο ιατρός ο οποίος, παρά την ορθή κρίση του, προβαίνει σε λανθασμένη αναγνώριση σχετικά με τις απαιτήσεις του άρθρ. 218α παρ. 2 ή 3 για υποβολή σύμφωνα με την πρόταση 1, τιμωρείται με ποινή στερητικής της ελευθερίας μέχρι δύο έτη ή με χρηματική ποινή, εάν η πράξη δεν απειλείται με ποινή. Η έγκυος δεν υπόκειται σε ποινική δίωξη με βάσει την πρόταση 1 ή 2.

(2) Ένας ιατρός δεν επιτρέπεται να προβεί σε διαπιστώσεις σύμφωνα με το άρθρ. 218 παρ. 2 ή 3, όταν του το έχει απαγορεύσει η αρμόδια υπηρεσία, επειδή καταδικάστηκε τελεσίδικα εξαιτίας μιας αξιόποινης πράξης σύμφωνα με την παρ. 1, του άρθρ. 218 ή 219 ή εξαιτίας μιας άλλης αξιόποινης πράξης, η οποία ξεκίνησε σε συνδυασμό με μια άμβλωση. Η αρμόδια υπηρεσία μπορεί να απαγορεύσει σε έναν ιατρό την διεξαγωγή διαπιστώσεων προσωρινά, βάσει του άρθρ. 218α παρ. 2 και 3, εάν έχει κινηθεί εναντίον του διαδικασία επί του ακροατηρίου ως ύποπτος για μια από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην πρόταση 1.

Άρθρ. 218γ παράβαση ιατρικού καθήκοντος στην περίπτωση άμβλωσης

(1) Όποιος διακόψει μια εγκυμοσύνη,

1. χωρίς να έχει δοθεί η ευκαιρία στην έγκυο να ζηγήσει τους λόγους για τους οποίους επιθυμεί να διακόψει την εγκυμοσύνη,
2. χωρίς να έχουν δοθεί στην έγκυο ιατρικές συμβουλές σχετικά με την σημασία της επέμβασης, ιδίως για την εξέλιξη, τις συνέπειες, τους κινδύνους, τα πιθανά πνευματικά και σωματικά αποτελέσματα,
3. χωρίς προηγουμένως να έχει βεβαιωθεί σε ιατρική εξέταση στις περιπτώσεις του άρθρ. 218α παρ. 1 και 3 βάσει ιατρικής εξέτασης η διάρκεια της εγκυμοσύνης ή
4. παρόλο που η γυναίκα έχει σε μια περίπτωση του άρθρ. 218α ή σύμφωνα με το άρθρ. 219 συμβουλευθεί,
τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας έως ένα έτος ή με χρηματική ποινή, εάν η πράξη δεν απειλείται με ποινή στο άρθρ. 218.

(2) Η έγκυος δεν τιμωρείται βάσει της παρ. 1.

1.4 Ποινικός κώδικας – άρθρο 218, 1^η Μαΐου 1986, 25^η Φεβρουαρίου 1975 – 18^η Ιουνίου 1976/ 21^η Ιουνίου 1976

1^η Μαΐου 1986

Άρθρ. 218 Άμβλωση [η οποία πραγματοποιείται με συγκατάθεση της εγκύου από έναν ιατρό εντός των δώδεκα πρώτων βδομάδων από την σύλληψη, δεν τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρ. 218 του ποινικού κώδικα, εάν πραγματοποιήθηκε στην έγκυο μια αξιόποινη πράξη σύμφωνα με τα άρθρ. 176-179 του ποινικού κώδικα και υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι η εγκυμοσύνη βασίζεται στο αδίκημα. Εάν η άμβλωση πραγματοποιήθηκε με την συγκατάθεση της εγκύου γυναίκας από έναν ιατρό, για να αποτραπεί από την έγκυο ο κίνδυνος βαρυσήμαντων καταστάσεων ανάγκης που δεν μπορεί να αποτραπεί ευλόγως με άλλο τρόπο, τότε το δικαστήριο μπορεί να αποδώσει μια ποινή σύμφωνα με το άρθρ. 218 του ποινικού κώδικα.]

- (1) Όποιος διακόψει μια εγκυμοσύνη τιμωρείται με ποινή στερητικής της ελευθερίας έως τρία έτη ή με χρηματική ποινή.
- (2) Σε ιδιαίτερα δύσκολες περιπτώσεις η ποινή στερητικής της ελευθερίας είναι από έξι μήνες μέχρι και πέντε χρόνια. Θωρείται από το νόμο μια περίπτωση ιδιαίτερα δύσκολη, εάν ο δράστης
 1. ενέργησε παρά την θέληση της εγκύου ή
 2. προκάλεσε απερίσκεπτα τον κίνδυνο θανάτου ή μιας σοβαρής βλάβης στην υγεία της εγκύου. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επόπτευση της διαγωγής (άρθρ. 68 παρ. 1).
- (3) Αν διαπράξει το αδίκημα η έγκυος, τότε η ποινή είναι ποινή στερητικής της ελευθερίας μέχρι και ένα έτος ή χρηματική ποινή. Η έγκυος γυναίκα δεν τιμωρείται σύμφωνα με την πρόταση 1, εάν η άμβλωση πραγματοποιήθηκε έπειτα από σύσκεψη από έναν ιατρό (άρθρ. 218 εν./παρ. 1 αρ. 1, 2) και δεν έχουν περάσει από την σύλληψη παραπάνω από είκοσι δύο βδομάδες. Το δικαστήριο μπορεί να μην επιβάλλει ποινή στην έγκυο γυναίκα σύμφωνα με την πρόταση 1, εάν βρισκόταν κατά την περίοδο της σύλληψης σε ιδιαίτερα δύσκολη θέση.

(4) Η απόπειρα τιμωρείται. Η γυναίκα δεν τιμωρείται λόγω απόπειρας.

[25^η Φεβρουαρίου 1975 – 18^η Ιουνίου 1976/ 21^η Ιουνίου 1976]

Άρθρ. 218α Περίπτωση ατιμωρησίας της άμβλωσης τις πρώτες δώδεκα εβδομάδες

Η άμβλωση που πραγματοποιήθηκε με την συγκατάθεση της εγκύου γυναίκας από έναν ιατρό δεν τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρ. 218, εάν δεν έχουν περάσει περισσότερες από 12 εβδομάδες από την σύλληψη.

Παρατηρήσεις:

1. 25 Φεβρουαρίου 1975: Άρθ. 1, 12 παρ. 1 του νόμου στις 18 Ιουνίου 1974, αρ. 1 της δικαστικής απόφασης στις 21 Ιουνίου 1974, Η απόφαση του ομοσπονδιακού συνταγματικού δικαστηρίου στις 10 Σεπτεμβρίου 1974 – 1 BvQ¹⁸ 4/74, εφημερίδα ομοσπονδιακής νομοθεσίας, τμήμα I, 1974 αρ. 110 στις 19 Σεπτεμβρίου 1974, σελ. 2334, απόφαση του ομοσπονδιακού συνταγματικού δικαστηρίου στις 3 Δεκεμβρίου 1974 – 1 BvQ 4/74, εφημερίδα ομοσπονδιακής νομοθεσίας, τμήμα I, 1974 αρ.134 στις 14 Δεκεμβρίου 1974, σελ. 3470, αρ. I της δικαστικής απόφασης στις 25 Φεβρουαρίου 1975.
2. Άρθρ. 218α του ποινικού κώδικα στην έκδοση του πέμπτου νόμου περί της μεταρρύθμισης του ποινικού δικαίου (5^η μεγάλη μεταρρύθμιση του ποινικού δικαίου¹⁹) στις 18 Ιουνίου 1974 (Ομοσπονδιακή εφημερίδα νομοθεσίας I σελ. 1297) συνδέεται με το άρθ. 2 παρ. 2 πρότ. 1, με το άρθ. 1 παρ. 1 του συντάγματος της Ο.Δ.Γ²⁰., εφόσον είναι ασυμβίβαστο και άκυρο, καθώς αποκλείει την άμβλωση από την ποινική ευθύνη ακόμη και αν δεν συντρέχουν λόγοι οι οποίοι – υπό την έννοια της αιτιολογίας της απόφασης – είναι βάσιμοι από την άποψη των αξιών του βασικού νόμου

[19 Ιουνίου 1974/22 Ιουνίου 1974-25 Φεβρουαρίου 1975]

¹⁸ Πρόκειται για αποφάσεις του ομοσπονδιακού συνταγματικού δικαστηρίου

¹⁹ Πρόκειται για την μεγάλη μεταρρύθμιση του ποινικού δικαίου που πραγματοποιήθηκε κατά τις δεκαετίες 1950 και 1960 στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

²⁰ Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

Άρθρ. 218β Ένδειξη άμβλωσης μετά από δώδεκα βδομάδες. Η άμβλωση που πραγματοποιήθηκε από έναν ιατρό μετά το πέρας των δώδεκα βδομάδων από την σύλληψη δεν τιμωρείται βάσει του άρθρου 218, εάν, έπειτα από ιατρικές διαπιστώσεις,

4. η άμβλωση ενδείκνυται, για να αποτραπεί ο κίνδυνος για την ζωή της εγκύου ή ο κίνδυνος μιας σοβαρής και διαρκούς βλάβης στην κατάσταση υγείας της, εφόσον ο κίνδυνος δεν μπορεί να αποτραπεί με κάποιον άλλο εύλογο τρόπο, ή
4. υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύεται, ότι το τέκνο εξαιτίας κληρονομικών παραγόντων ή επιβλαβών επιδράσεων πριν την γέννα, θα έπασχε από μια μη αναλήψιμη πάθηση της υγείας, η οποία είναι τόσο σοβαρή, που δεν μπορεί να απαιτηθεί η συνέχιση της εγκυμοσύνης, και από την σύλληψη δεν έχουν περάσει περισσότερες από είκοσι-δύο εβδομάδες.

Άρθρ. 218γ Διακοπή της εγκυμοσύνης χωρίς ενημέρωση και διαβούλευση της εγκύου γυναίκας,

(1) όποιος διακόψει μια εγκυμοσύνη, χωρίς η έγκυος γυναίκα

1. να έχει απευθυνθεί προηγουμένως σε έναν ιατρό ή εξουσιοδοτημένο συμβουλευτικό κέντρο αναφορικά με το ζήτημα περί διακοπής της εγκυμοσύνης της και πληροφόρηθηκε για την διάθεση της υπάρχουσας δημόσιας και ιδιωτικής βοήθειας για εγκύους, μητέρες και τέκνα, ιδιαίτερα για τέτοια βοήθεια, που διευκολύνει την συνέχιση της εγκυμοσύνης και την θέση της γυναίκας και του τέκνου, και
2. να έχει συμβουλευθεί από έναν ιατρό,
τιμωρείται με ποινή στερητικής της ελευθερίας μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή, όταν η πράξη δεν τιμωρείται βάσει του άρθρου 218.

(2) Η γυναίκα, η οποία υποβλήθηκε στην επέμβαση, δεν τιμωρείται βάσει της παρ. 1.

2. ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

2.1 Politische Rede von Rita Süßmuth

Deutscher Bundestag, 99. Sitzung

Bonn, Donnerstag, den 25. Juni 1992

Dr. Rita Süßmuth (CDU/CSU): Frau Präsidentin! Liebe Kolleginnen und Kollegen! Die Entscheidung über die Neuregelung des Schwangerschaftsabbruchs zu treffen, heißt, vor einer nicht lösbaren Aufgabe zu stehen. Das gemeinsame Ziel ist der wirksame Schutz des ungeborenen Lebens. Wenn heute Morgen bereits gesagt wurde, das seien reine Lippenbekenntnisse, dann möchte ich fragen, wer das Recht hat, wem den wirksameren Schutz als Absicht abzusprechen.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P. und der SPD)

Wenn ich hier wiederhole, was viele vor mir gesagt haben — dieser kann nur mit der Mutter und nicht gegen sie erreicht werden —, so ist das nicht nur Erfahrung, sondern meine tiefste Überzeugung. Niemand wird das Kind gegen die Mutter retten können. Deswegen geht dies nur mit der Mutter.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P. und der SPD)

So gilt es auch, nicht beide gegeneinander auszuspielen, sondern sich schützend vor das ungeborene Leben und vor die Mütter zu stellen.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU und der F.D.P. sowie bei der SPD und bei Abgeordneten der PDS/Linke Liste)

Unser aller und auch mein Dilemma besteht darin, zu wissen, daß jeder Schwangerschaftsabbruch Tötung menschlichen Lebens ist, aber auch um die ausweglosen Situationen zu wissen, in denen ein Schwangerschaftsabbruch subjektiv als der einzige

Ausweg aus einer anders nicht abwendbaren Notlage gesehen wird. Dabei sind die seelischen Konflikte in vielen Fällen weit weniger lösbar als die sozialen.

(Zuruf von der F.D.P.: Richtig!)

Auch ich sage hier: Es geht nicht darum, zu behaupten, dies sei eine Frauensache. Wenn es uns gelungen wäre, die Verantwortung der Männer und Väter in einer anderen Weise zu praktizieren, wären weit mehr Kinder nicht abgetrieben worden.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU und der F.D.P. sowie bei der SPD und der PDS/Linke Liste)

Deswegen sage ich noch einmal: Dieses Dilemma in Gesetzesform zu fassen, ist nicht nur schwierig, sondern im Grunde unmöglich. Aber wir sind gezwungen, normative Antworten auch auf die letzten, existentiellen Fragen unseres Lebens zu geben.

Wir streiten nicht über das Ziel, sondern ringen um den besseren Weg. Dies habe ich auch mit den Kolleginnen und Kollegen meiner Fraktion über Monate getan. Wir haben gerungen und es uns nicht leicht gemacht. Ich respektiere alle, die in dieser Frage unterschiedliche Antworten, nämlich ihre ganz persönlichen, ihre Gewissensantworten, geben.

Dabei sollte allerdings noch einmal festgehalten werden: Nicht hinnehmbar ist, daß die einen erklären, diejenigen, die nicht dem strengen Modell oder dem Modell der psychosozialen Notlage folgten, gäben menschliches Leben preis, stellten es zur Disposition.

(Beifall bei der SPD und der F.D.P.)

Niemand hat das Recht, über menschliches Leben zu verfügen.

(Beifall der Abg. Lieselott Blunck [SPD])

Es gibt kein Selbstbestimmungsrecht als ein Recht über anderes menschliches Leben. Tötung von Leben ist ein Unrecht, ein strafbares Delikt. Diese Aussage ist wichtig für unser

Unrechtsbewußtsein, für unsere Ehrfurcht vor dem Leben und den Umgang mit ihm. Der rechtliche Schutz ist unbestritten.

Aber ich wünschte mir, daß bei allem Reden über Sittenverfall auch einmal mehr gesehen würde, in welchem Maße gerade in der jungen Generation die Ehrfurcht vor dem Leben gewachsen ist.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU bei der SPD und der F.D.P. sowie des Abg. Dr. Gregor Gysi [PDS/Linke Liste])

Es gilt hier auch, mehr Anerkennung und Respekt gegenüber den vielen Müttern auszusprechen, die unter schwierigsten Verhältnissen ja zum Kind gesagt haben.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P. und der SPD)

Glauben Sie mir, mich treffen am meisten jene Briefe, die mich in diesen Tagen erreicht haben, in denen gesagt wird: Sie haben uns damals geraten, die Schwangerschaft auszutragen; ich will Ihnen meine heutige Situation darstellen. Sie ist äußerst schwierig. Weil ich ja zum Kind gesagt habe, habe ich keine Sozialhilfe, weil meine Mutter über der Einkommensgrenze lag; habe ich kein BAFÖG, weil ich zu Hause wohne, und ich würde gern meine Schulausbildung, mein Abitur nachholen.

Bei allem, was wir geleistet haben, versperren wir nicht den Blick dafür, wie die Realität aussehen kann!

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P., der SPD und der PDS/ Linke Liste)

Machen wir uns weiter zum wichtigsten Ziel, dort, wo wir helfen können, noch wirksamer zu helfen, als wir es in der Vergangenheit get anhaben!

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P. und der SPD)

Lassen Sie mich in den mir verbleibenden Minuten sagen, warum ich für den Gruppenantrag stimme. Es geht mir nach wie vor um die Frage, wer denn über eine Not- und Konfliktlage entscheiden kann; denn ein Schwangerschaftsabbruch kann doch überhaupt nur in einer ausweglosen Not- und Konfliktlage in Frage kommen. Ich frage mich, warum in dieser Not und Konfliktlage eigentlich dem Arzt oder nachfolgend dem Richter, dem Staatsanwalt mehr Kompetenz, mehr Verantwortung zugesprochen wird als der Frau,

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P., der SPD, der PDS/Linke Liste und dem BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN)

die die Verantwortung nicht nur jetzt, sondern ein Leben lang für das Kind, für die Kinder übernimmt. Hören wir deswegen endlich auf, die Frauen für entscheidungsunfähig, für nicht verantwortungsfähig zu halten!

(Beifall bei der F.D.P., der SPD und der PDS/Linke Liste — Norbert Geis [CDU/CSU]: Das tut doch keiner!)

— Herr Geis, ich verstehe Ihre Erregung, aber ich antworte genauso entschieden: Wenn Sie das nicht tun, warum trauen Sie dann der Entscheidung von Frauen nicht?

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P., der SPD und der PDS/ Linke Liste)

Alle, die ich bisher als Ärzte und Ärztinnen gefragt habe, antworten sehr schlicht: Wir glauben unseren Patienten. Wir haben als Ärzte zuzuhören, nachzudenken, unsere verantwortliche Entscheidung, die auch eine Gewissensentscheidung ist, zu treffen.

Es ist Unsinn und nicht redlich, hier zu behaupten, diejenigen, die nicht von einer Indikation durch den Arzt ausgehen, ließen die Frauen allein. Da ist die verpflichtende Beratung, verpflichtend gegenüber dem Leben, so wie der Staat verpflichtend sein muß in seinen sozialen Hilfen. Da ist das Gespräch mit dem Arzt oder mit der Ärztin. Aber dann muß ich

Ihnen sagen und wiederhole ich hier: Niemand kann der Frau die letzte Entscheidung abnehmen.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P., der SPD, der PDS/Linke Liste und dem BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN)

Ich finde problematisch, was in den letzten Wochen über Gewissen und Gewissensentscheidung gesagt worden ist, und will dies hier nicht vertiefen.

(Beifall bei Abgeordneten der SPD)

Ich möchte allerdings bei dieser Gelegenheit ausdrücklich unserem Fraktionsvorsitzenden danken, der zu jeder Zeit dies respektiert hat und auf mich keinen Druck ausgeübt hat.

(Beifall bei der CDU/CSU, der F.D.P. und der SPD)

Lassen Sie mich abschließend sagen: Ich halte es für unvertretbar, daß wir jetzt noch in den beiden Anträgen prüfen, welche soziale Hilfe die einen oder die anderen mehr haben.

(Uta Wüfel [F.D.P.]: Ja!)

Dann kann ich nur sagen, sie sind unterschiedlich gewichtet. Wer den Kinderbetreuungsanspruch auf 1996 statt auf 1999 setzt, hat eine andere Gewichtung.

(Beifall bei der F.D.P.)

Ich bin überhaupt nicht dagegen, daß auch noch Familiengeld gegeben wird — damit das klar ist —, aber ich halte es für ganz wichtig, daß ein Rechtsanspruch bei der Sozialhilfe bis zum 6. Lebensjahr ohne Regreß besteht.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P. und der SPD)

Deswegen vergleichen wir nicht, was wir hier nicht vergleichen sollten, sondern achten wir mehr darauf, daß wir im Bundesrat das durchsetzen, was zunächst einmal noch zur Verwirklichung ansteht.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P. und der SPD)

Ich schließe mit dem Satz: Geben wir endlich dem Leben eine Chance, mehr Chancen!
Lassen Sie mich hinzufügen: Leben weitergeben ist unsere Aufgabe,

(Norbert Geis [CDU/CSU]: Richtig! Und bewahren!)

nicht nur dem ungeborenen, sondern auch dem geborenen. Bemühen wir uns gemeinsam darum!

(Anhaltender Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU sowie bei der F.D.P., der SPD und der PDS/Linke Liste)

2.2 Politische Rede von Claus Jäger

Deutscher Bundestag, 99. Sitzung

Bonn, Donnerstag, den 25. Juni 1992

Claus Jäger (CDU/CSU): Frau Präsidentin! Meine Damen und Herren! Bei dieser Debatte sollten das Lebensrecht der ungeborenen Kinder und ihre Menschenwürde im Vordergrund stehen. Über 300 000 vor der Geburt getötete Kinder in jedem Jahr sind ein so schreckliches Zeugnis gegen unseren Rechtsstaat, daß der Gesetzgeber seine Verantwortung erkennen und handeln muß.

Wenn diese Legislaturperiode vorübergegangen sein wird, ohne daß Einschneidendes zum Schutz der ungeborenen Kinder getan worden ist, dann werden der Abtreibung in diesen vier Jahren 1,2 bis 1,5 Millionen Kinder zum Opfer gefallen sein. Das sind Holocaust-Zahlen, die angesichts der deutschen Geschichte bleischwer auf dem Gewissen der Politiker lasten, wenn wir diese Todeslawine nicht stoppen.

Um dies zu erreichen, gibt es von verschiedenen Seiten des Hauses, vor allem von der CDU/CSU, Vorschläge für umfassende soziale Leistungen, von denen heute hier schon geredet worden ist. Deswegen kann ich mir nähere Ausführungen dazu sparen.

Ich möchte allerdings darauf hinweisen, daß ausgerechnet der Gesetzentwurf, der heute abend rein zahlenmäßig die besten Chancen hat, nämlich der Gruppenantrag von SPD, F.D.P., GRÜNEN und einigen Mitgliedern unserer Fraktion, zugleich der dürftigste ist, was soziale Leistungen für schwangere Frauen in Not betrifft.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU — Birgit Homburger [F.D.P.]: Haben Sie den schon einmal durchgelesen?)

Daß dieser Gesetzentwurf auch sonst in eine verhängnisvolle Richtung weist, die diametral gegen das Lebensrecht und die Menschenwürde des ungeborenen Kindes gerichtet ist, darf hier nicht verschwiegen werden.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU)

Hatte der Entwurf bei seiner Einbringung im Mai noch eine Fristenlösung mit Beseitigung der Strafbarkeit vorgesehen, so erklärt er in seiner jüngsten Fassung knapp und brutal das Töten eines ungeborenen Kindes für nicht rechtswidrig, also für rechtmäßig, wenn nur eine Beratungsbescheinigung vorgelegt wird, wenn es von einem Arzt vorgenommen wird und wenn seit der Empfängnis nicht mehr als zwölf Wochen vergangen sind.

Es muß keinerlei Notlage der schwangeren Frau vorliegen, kein schwerer Schwangerschaftskonflikt, kein sonstiger besonderer Grund, um ein unschuldiges Kind sozusagen rechtmäßig töten zu können. Meine Damen und Herren, das ist massiv verfassungswidrig, weil damit das Leben eines Menschen in die freie Disposition eines anderen Menschen gestellt wird.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU)

Sie, meine Damen und Herren, die diesen Entwurf unterstützen — ich richte dies besonders an die Frau Kollegin Justizministerin; sie scheint nicht mehr dazusein —, schaffen ein Recht auf Abtreibung, ob Sie es wahrhaben wollen oder nicht. Das kann von unserer Verfassungsordnung nicht hingenommen werden. Sollte dieser Entwurf durchkommen, werden wir dagegen eine Verfassungsklage in die Wege leiten.

Ein Wort zu den Verfechtern der These, das Strafrecht sei überhaupt ungeeignet, das Leben ungeborener Kinder zu schützen: In der Anhörung des Sonderausschusses ist vom Sachverständigen unmißverständlich und klar gesagt worden, es gebe zahlreiche Fälle, in denen keine soziale Hilfe greifen könne, weil nicht die finanzielle und soziale Belastung durch das Kind, sondern die Existenz des Kindes selber den Schwangerschaftskonflikt auslöst. Wo z. B. der Kindesvater das Kind ablehnt, weil er einfach keine Kinder will, verhindern die besten Sozialleistungen die Abtreibung nicht. Hier hilft nur die Strafdrohung des Staates,

(Zuruf von der SPD: Ach Gott!)

die unser Entwurf, also der der CDU/CSU-Minderheit, gerade für solche Fälle gegen den Vater richtet.

Der Gruppenentwurf, der die Tötung ungeborener Kinder in den ersten zwölf Wochen sogar für rechtmäßig erklärt, läßt gerade Frauen im Stich. Sie können sich nicht einmal mehr mit dem Argument, das Töten des Kindes sei Unrecht, gegen die Zumutung des Kindesvaters zur Wehr setzen, der sie zur Abtreibung drängt. Auch das sollten Sie einmal bedenken!

Gegen die Fristenlösung haben die katholische Kirche und Teile der evangelischen Kirche, z. B. unser württembergischer Landesbischof Sorg, schwerste Bedenken erhoben. Sage keiner, dazu hätten die Kirchen keine Legitimation. Im Kampf gegen Hitlers Euthanasie-Programm

(Zuruf von der F.D.P.: Das kann man doch nicht vergleichen!)

standen die beiden großen christlichen Kirchen ebenfalls an vorderster Front, so der damalige württembergische Landesbischof Wurm oder Kardinal Graf Galen von Münster. Sie haben damals laut und deutlich gesagt, daß der Mensch nicht Herr über Leben und Tod ist.

Es ist heute genauso die Pflicht der Bischöfe, unmißverständlich auf den Wert und Vorrang des menschlichen Lebens hinzuweisen. Ich füge hinzu: Damit vertreten die Bischöfe kein speziell kirchliches Anliegen, sondern eine Forderung der Humanität und der Menschenrechte.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU)

Es ist daher töricht, es ist absurd, den Bischöfen vorzuhalten, sie wollten einer nicht mehr christlichen Mehrheit der Bevölkerung ihre christliche Moral aufzwingen.

Ich appelliere an alle Mitglieder des Hauses: Bekennen Sie sich zum Lebensrecht des ungeborenen Kindes, und lehnen Sie einen Gesetzentwurf ab, der ein zutiefst inhumanes Recht zur Tötung unschuldiger einführen will.

Daß unsere Initiativgruppe angesichts dieser dramatischen Entwicklung dennoch am eigenen Gesetzentwurf festhält, hat schwerwiegende Gründe: Leider bringt auch der Mehrheitsentwurf der Union nicht die Wahrhaftigkeit auf, die Dinge beim Namen zu nennen und von der Tötung ungeborener Kinder, statt vom Abbruch der Schwangerschaft zu sprechen.

Der Indikationsentwurf der Mehrheit — so gut er gemeint sein mag — beseitigt den grundlegenden Mangel des heute geltenden Indikationsrechts nicht. Das geltende Recht hat nicht deswegen versagt, weil Strafrecht angeblich überhaupt nichts zum Schutz ungeborener Kinder beitragen kann. Es hat vielmehr deswegen versagt, weil es bewußt so angelegt war, daß es bei Beachtung bestimmter Formalitäten praktisch zu keiner Anklage und zu keinem Strafverfahren mehr kommen kann. Der berüchtigte Arzt von Memmingen ist doch nur deswegen angeklagt worden, weil er bei seinen Todesgewinnen auch noch die Steuern hinterzogen hatte und von der Steuerverwaltung an den Staatsanwalt übergeben worden ist.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU — Zurufe von der SPD: Pfui!)

Auch der Gesetzentwurf der Unionsmehrheit ist leider so angelegt, daß bei Einvernehmen zwischen Schwangerer und abtreibendem Arzt eine strafrechtliche Überprüfung nicht mehr stattfindet. Damit wird dem Mißbrauch — den sollte das Gesetz ja gerade unterbinden — Tür und Tor geöffnet. In den Fällen, in denen nur der strafrechtliche Schutz das Leben des ungeborenen Kindes sichert, bliebe praktisch alles beim alten.

Unser Gesetzentwurf, der Gesetzentwurf der Minderheit der Unionsfraktion, sieht dagegen für diese Fälle ein wirkungsvolles Strafrecht mit echter Abschreckungswirkung, mit echter Generalprävention vor, das der Forderung des Einigungsvertrages gerecht wird, der uns vorschreibt, das Leben der Ungeborenen besser als bisher zu schützen.

Meine Damen und Herren, das waren einige der Argumente, mit denen wir von der Minderheit der Unionsfraktion für unseren Entwurf eintreten, und die bis zur Stunde von niemandem widerlegt werden konnten. Ich bitte Sie daher: Meine Damen und Herren,

stimmen Sie unserem Initiativgesetzentwurf Gruppe Werner — zu. Sie tun damit etwas Wirksames für den Schutz des Lebensrechts der ungeborenen Kinder. Danke schön.

(Beifall bei Abgeordneten der CDU/CSU)

2.3 Strafgesetzbuch - § Schwangerschaftsabbruch

(1) Wer eine Schwangerschaft abbricht, wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft. Handlungen, deren Wirkung vor Abschluß der Einnistung des befruchteten Eies in der Gebärmutter eintritt, gelten nicht als Schwangerschaftsabbruch im Sinne dieses Gesetzes.

(2) In besonders schweren Fällen ist die Strafe Freiheitsstrafe von sechs Monaten bis zu fünf Jahren. Ein besonders schwerer Fall liegt in der Regel vor, wenn der Täter

1. gegen den Willen der Schwangeren handelt oder

2. leichtfertig die Gefahr des Todes oder einer schweren Gesundheitsschädigung der Schwangeren verursacht.

(3) Begeht die Schwangere die Tat, so ist die Strafe Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder Geldstrafe.

(4) Der Versuch ist strafbar. Die Schwangere wird nicht wegen Versuchs bestraft.

§ 218a Strafflosigkeit des Schwangerschaftsabbruchs

(1) Der Tatbestand des § 218 ist nicht verwirklicht, wenn

1. die Schwangere den Schwangerschaftsabbruch verlangt und dem Arzt durch eine Bescheinigung nach § 219 Abs. 2 Satz 2 nachgewiesen hat, daß sie sich mindestens drei Tage vor dem Eingriff hat beraten lassen,

2. der Schwangerschaftsabbruch von einem Arzt vorgenommen wird und

3. seit der Empfängnis nicht mehr als zwölf Wochen vergangen sind.

(2) Der mit Einwilligung der Schwangeren von einem Arzt vorgenommene Schwangerschaftsabbruch ist nicht rechtswidrig, wenn der Abbruch der Schwangerschaft unter Berücksichtigung der gegenwärtigen und zukünftigen Lebensverhältnisse der Schwangeren nach ärztlicher Erkenntnis angezeigt ist, um eine Gefahr für das Leben oder die Gefahr einer schwerwiegenden Beeinträchtigung des körperlichen oder seelischen Gesundheitszustandes der Schwangeren abzuwenden, und die Gefahr nicht auf eine andere für sie zumutbare Weise abgewendet werden kann.

(3) Die Voraussetzungen des Absatzes 2 gelten bei einem Schwangerschaftsabbruch, der mit Einwilligung der Schwangeren von einem Arzt vorgenommen wird, auch als erfüllt, wenn nach ärztlicher Erkenntnis an der Schwangeren eine rechtswidrige Tat nach den §§ 176 bis 178 des Strafgesetzbuches begangen worden ist, dringende Gründe für die Annahme sprechen, daß die Schwangerschaft auf der Tat beruht, und seit der Empfängnis nicht mehr als zwölf Wochen vergangen sind.

(4) Die Schwangere ist nicht nach § 218 strafbar, wenn der Schwangerschaftsabbruch nach Beratung (§ 219) von einem Arzt vorgenommen worden ist und seit der Empfängnis nicht mehr als zweiundzwanzig Wochen verstrichen sind. Das Gericht kann von Strafe nach § 218 absehen, wenn die Schwangere sich zur Zeit des Eingriffs in besonderer Bedrängnis befunden hat.

§ 218b Schwangerschaftsabbruch ohne ärztliche Feststellung; unrichtige ärztliche Feststellung

(1) Wer in den Fällen des § 218a Abs. 2 oder 3 eine Schwangerschaft abbricht, ohne daß ihm die schriftliche Feststellung eines Arztes, der nicht selbst den Schwangerschaftsabbruch vornimmt, darüber vorgelegen hat, ob die Voraussetzungen des § 218a Abs. 2 oder 3 gegeben sind, wird mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe bestraft, wenn die Tat nicht in § 218 mit Strafe bedroht ist. Wer als Arzt wider besseres Wissen eine unrichtige Feststellung über die Voraussetzungen des § 218a Abs. 2 oder 3 zur Vorlage nach

Satz 1 trifft, wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft, wenn die Tat nicht in § 218 mit Strafe bedroht ist. Die Schwangere ist nicht nach Satz 1 oder 2 strafbar.

(2) Ein Arzt darf Feststellungen nach § 218a Abs. 2 oder 3 nicht treffen, wenn ihm die zuständige Stelle dies untersagt hat, weil er wegen einer rechtswidrigen Tat nach Absatz 1, den §§ 218 oder 219b oder wegen einer anderen rechtswidrigen Tat, die er im Zusammenhang mit einem Schwangerschaftsabbruch begangen hat, rechtskräftig verurteilt worden ist. Die zuständige Stelle kann einem Arzt vorläufig untersagen, Feststellungen nach § 218a Abs. 2 und 3 zu treffen, wenn gegen ihn wegen des Verdachts einer der in Satz 1 bezeichneten rechtswidrigen Taten das Hauptverfahren eröffnet worden ist.

§ 218c Ärztliche Pflichtverletzung bei einem Schwangerschaftsabbruch

(1) Wer eine Schwangerschaft abbricht,

1. ohne der Frau Gelegenheit gegeben zu haben, ihm die Gründe für ihr Verlangen nach Abbruch der Schwangerschaft darzulegen,

2. ohne die Schwangere über die Bedeutung des Eingriffs, insbesondere über Ablauf, Folgen, Risiken, mögliche physische und psychische Auswirkungen ärztlich beraten zu haben,

3. ohne sich zuvor in den Fällen des § 218a Abs. 1 und 3 auf Grund ärztlicher Untersuchung von der Dauer der Schwangerschaft überzeugt zu haben oder

4. obwohl er die Frau in einem Fall des § 218a Abs. 1 nach § 219 beraten hat,

wird mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe bestraft, wenn die Tat nicht in § 218 mit Strafe bedroht ist.

(2) Die Schwangere ist nicht nach Absatz 1 strafbar.

2.4 Strafgesetzbuch – § 218, 1. Mai 1986, 25. Februar 1975–18. Juni 1976/21. Juni 1976

§ 218. Abtreibung [Der mit Einwilligung der Schwangeren von einem Arzt innerhalb der ersten zwölf Wochen seit der Empfängnis vorgenommene Schwangerschaftsabbruch ist nicht nach § 218 des Strafgesetzbuches strafbar, wenn an der Schwangeren eine rechtswidrige Tat nach den §§ 176 bis 179 des Strafgesetzbuches vorgenommen worden ist und dringende Gründe für die Annahme sprechen, daß die Schwangerschaft auf der Tat beruht. Ist der Abbruch der Schwangerschaft in den ersten zwölf Wochen seit der Empfängnis von einem Arzt mit Einwilligung der Schwangeren vorgenommen worden, um von der Schwangeren die auf andere ihr zumutbare Weise nicht abzuwendende Gefahr einer schwerwiegenden Notlage abzuwenden, so kann das Gericht von einer Bestrafung nach § 218 des Strafgesetzbuches absehen.]

(1) Wer eine Schwangerschaft abbricht, wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

(2) [1] In besonders schweren Fällen ist die Strafe Freiheitsstrafe von sechs Monaten bis zu fünf Jahren. [2] Ein besonders schwerer Fall liegt in der Regel vor, wenn der Täter

1. gegen den Willen der Schwangeren handelt oder

2. leichtfertig die Gefahr des Todes oder einer schweren Gesundheitsschädigung der Schwangeren verursacht. [3] Das Gericht kann Führungsaufsicht anordnen (§ 68 Abs. 1).

(3) [1] Begeht die Schwangere die Tat, so ist die Strafe Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder Geldstrafe. [2] Die Schwangere ist nicht nach Satz 1 strafbar, wenn der Schwangerschaftsabbruch nach Beratung (§ 218b Abs. 1 Nr. 1, 2) von einem Arzt vorgenommen worden ist und seit der Empfängnis nicht mehr als zweiundzwanzig Wochen verstrichen sind. [3] Das Gericht kann von einer Bestrafung der Schwangeren nach Satz 1 absehen, wenn sie sich zur Zeit des Eingriffs in besonderer Bedrängnis befunden hat.

(4) [1] Der Versuch ist strafbar. [2] Die Frau wird nicht wegen Versuchs bestraft.

[25. Februar 1975–18. Juni 1976/21. Juni 1976]

1§ 218a. Strafflosigkeit des Schwangerschaftsabbruchs in den ersten zwölf Wochen. Der mit Einwilligung der Schwangeren von einem Arzt vorgenommene Schwangerschaftsabbruch ist nicht nach § 218 strafbar, wenn seit der Empfängnis nicht mehr als zwölf Wochen verstrichen sind.

Anmerkungen:

1. 25. Februar 1975: Artt. 1, 12 Abs. 1 des Gesetzes vom 18. Juni 1974, Nr. 1 des Urteils vom 21. Juni 1974, Beschluss des Bundesverfassungsgerichts vom 10. September 1974 - 1 BvQ 4/74, Bundesgesetzblatt Teil I 1974 Nummer 110 vom 19. September 1974 Seite 2334, Beschluss des Bundesverfassungsgerichts vom 3. Dezember 1974 - 1 BvQ 4/74, Bundesgesetzblatt Teil I 1974 Nummer 134 vom 14. Dezember 1974 Seite 3470, Nr. I des Urteils vom 25. Februar 1975.

2. § 218a des Strafgesetzbuches in der Fassung des Fünften Gesetzes zur Reform des Strafrechts (5. StrRG) vom 18. Juni 1974 (Bundesgesetzbl. I S. 1297) ist mit Artikel 2 Absatz 2 Satz 1 in Verbindung mit Artikel 1 Absatz 1 des Grundgesetzes insoweit unvereinbar und nichtig, als er den Schwangerschaftsabbruch auch dann von der Strafbarkeit ausnimmt, wenn keine Gründe vorliegen, die - im Sinne der Entscheidungsgründe - vor der Wertordnung des Grundgesetzes Bestand haben.

[19. Juni 1974/22. Juni 1974–25. Februar 1975]

1§ 218b. Indikation zum Schwangerschaftsabbruch nach zwölf Wochen. Der mit Einwilligung der Schwangeren von einem Arzt nach Ablauf von zwölf Wochen seit der Empfängnis vorgenommene Schwangerschaftsabbruch ist nicht nach § 218 strafbar, wenn nach den Erkenntnissen der medizinischen Wissenschaft

1. der Schwangerschaftsabbruch angezeigt ist, um von der Schwangeren eine Gefahr für ihr Leben oder die Gefahr einer schwerwiegenden Beeinträchtigung ihres Gesundheitszustandes

abzuwenden, sofern die Gefahr nicht auf eine andere für sie zumutbare Weise abgewendet werden kann, oder

2. dringende Gründe für die Annahme sprechen, daß das Kind infolge einer Erbanlage oder schädlicher Einflüsse vor der Geburt an einer nicht behebbaren Schädigung seines Gesundheitszustandes leiden würde, die so schwer wiegt, daß von der Schwangeren die Fortsetzung der Schwangerschaft nicht verlangt werden kann, und seit der Empfängnis nicht mehr als zweiundzwanzig Wochen verstrichen sind.

218c. Abbruch der Schwangerschaft ohne Unterrichtung und Beratung der Schwangeren.

(1) Wer eine Schwangerschaft abbricht, ohne daß die Schwangere

1. sich wegen der Frage des Abbruchs ihrer Schwangerschaft vorher an einen Arzt oder eine hierzu ermächtigte Beratungsstelle gewandt hat und dort über die zur Verfügung stehenden öffentlichen und privaten Hilfen für Schwangere, Mütter und Kinder unterrichtet worden ist, insbesondere über solche Hilfen, die die Fortsetzung der Schwangerschaft und die Lage von Mutter und Kind erleichtern, und

2. ärztlich beraten worden ist,

wird mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe bestraft, wenn die Tat nicht nach § 218 strafbar ist.

(2) Die Frau, an der der Eingriff vorgenommen wird, ist nicht nach Absatz 1 strafbar.

3. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

3.1 Εισαγωγή

Το ζήτημα της άμβλωσης στην Γερμανία αποτελούσε και αποτελεί μέχρι και ένα αμφιλεγόμενο θέμα. Το 1992, όπου και λαμβάνουν χώρα οι παραπάνω πολιτικοί λόγοι, γίνεται μια προσπάθεια διευθέτησης του. Το κάθε κόμμα και ο κάθε πολιτικός ατομικά επιχειρεί να προωθήσει την άποψη και το νομοσχέδιο του.

Και δύο ομιλητές των πολιτικών λόγων ανήκουν στο CDU/CSU. Αρχηγός του κόμματος εκείνη την περίοδο ήταν ο Helmut Kohl. Το κόμμα είναι χωρισμένο σε δύο στρατόπεδα. Από την μια η Rita Süßmuth, και άλλα φιλελεύθερα μέλη του CDU/CSU, υποστήριζαν την νομιμοποίηση της άμβλωσης κατά τις πρώτες βδομάδες της κύησης, αφού η έγκυος γυναίκα συμβουλευτεί πρώτα έναν ιατρό, ενώ, από την αντίθετη πλευρά, ο Claus Jäger, καθώς και άλλα συντηρητικά μέλη του κόμματος, καταδικάζουν την διαδικασία της άμβλωσης (Crabbs, 1990) Συμμετοχή στην διαδικασία πρότασης ενός νέου νομοσχεδίου είχαν επίσης τα κόμματα: F.D.P, SPD, PDS/Linken Liste και το BÜNDNIS 90/ DIE GRÜNEN, τα οποία δεν έχουν μεγάλη συμμετοχή στα κείμενα-πηγή 2.1 και 2.2, παρά μόνο ως άμεσοι δέκτες.

3.2 Ανάλυση κειμένων-πηγή

Σημαντικό μέρος του μεταφραστικού σχολιασμού, αλλά και για την καλύτερη κατανόηση των κειμένων-πηγή είναι η ανάλυση τους. Στην παρούσα πτυχιακή εργασία εργαζόμαστε με τέσσερα κείμενα-πηγή, δύο πολιτικούς λόγους και δύο νομικά άρθρα, και τις υποκατηγορίες τους. Στην παρακάτω ανάλυση θα αναφερθούμε στο ύφος τους, την δομή και την γλώσσα τους. Για καλύτερη διευκόλυνση θα αναφερόμαστε στο κάθε κείμενο με τους αριθμούς 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 αντιστοίχως.

3.2.1 Είδος κειμένων-πηγή

Για την καλύτερη μετάφραση των ΚΠ είναι απαραίτητη η αναγνώριση του είδους τους. Όλα τα ΚΠ είναι κείμενα ειδικού περιεχομένου. Τα 2.1 και 2.2 πρόκειται για

πολιτικούς λόγους με περιεχόμενο την άμβλωση, ενώ τα 2.3 και 2.4 είναι καθαρά νομικά κείμενα και αποτελούν μέρος του γερμανικού συντάγματος.

3.2.2 Λειτουργίες των κειμένων-πηγή

Η αναγνώριση των κειμενικών λειτουργιών έγινε με βάση την θεωρία του K. Bühler. Κατά τον ίδιο υπάρχουν τρεις κειμενικές λειτουργίες, η αναφορική, που είναι προσανατολισμένη στο περιεχόμενο, η εκφραστική, που είναι προσανατολισμένη στον πομπό, και η κλητική, που είναι προσανατολισμένη στον δέκτη (Καράντζαλη, 2007). Η αναφορική διαιρείται σε τρεις επιμέρους λειτουργίες, την πληροφοριακή, την κατευθυντήρια και την διδακτική (Καράντζαλη, 2007). Στην συνέχεια, η Nord προσθέτει μια τέταρτη λειτουργία, την φατική (Nord, 1997: 40-45).

Σε όλα τα κείμενα κυριαρχεί η αναφορική λειτουργία, και συγκεκριμένα η πληροφοριακή, με αντικείμενο αναφοράς την άμβλωση. Στα δύο πρώτα όμως, ωστόσο, το 2.1 και 2.2, υπάρχει και μια άλλη λειτουργία, η κλητική καθώς κάθε πολιτικός προσπαθεί μέσα από επιχειρήματα να προωθήσει την ιδεολογία του (Reiss, 1977) και κατ' επέκταση την νομοθεσία του και να πείσει το κοινό του, για την νομιμοποίηση ή όχι της άμβλωσης στην Γερμανία, σε αντίθεση με το 2.3 και 2.4 όπου μοναδικός σκοπός είναι η πληροφόρηση και η ενημέρωση για το ισχύον νομικό πλαίσιο και τις πιθανές ποινές.

3.2.3 Σκοπός κειμένων-πηγή

Ο σκοπός ενός κειμένου καθορίζεται από τους παραλήπτες, τον χρόνο πρόσληψης, το μέσο και την αιτία δημιουργίας του. Τα κείμενα-πηγή 2.1 και 2.2 πραγματοποιήθηκαν στις 25 Ιουνίου 1992 στο Γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο λόγω του διλλήματος περί της νομιμοποίησης ή μη της άμβλωσης. Άμεσοι παραλήπτες των λόγων αυτών είναι οι πολιτικοί που ήταν παρόντες στο Κοινοβούλιο, αυτοί πρόκειται για το ειδικό κοινό, και έμμεσοι παραλήπτες είναι οι απλοί πολίτες που έχουν πρόσβαση στα πρακτικά του κοινοβουλίου, το απλό κοινό. Το μέσο μετάδοσης στο 2.1 και 2.2 είναι αρχικά ο προφορικός λόγος, καθώς μιλάμε για πολιτικούς λόγους, και έπειτα ο γραπτός λόγος καθώς οι ομιλίες καταγράφονται και έπειτα δημοσιεύονται για το απλό κοινό, ενώ των 2.3 και 2.4 είναι αμιγώς ο γραπτός λόγος. Ωστόσο, ο σκοπός των κειμένων-πηγή είναι διαφορετικός. Το 2.1 και 2.2 έχουν ως κύριο σκοπό να πείσουν το κοινό τους και να προωθήσουν την άποψη τους και το

νομοσχέδιο τους, ενώ το 2.3 και 2.4 έχουν σκοπό να ενημερώσουν το κοινό για την ισχύουσα νομοθεσία, με πλήρως αντικειμενικό και μη συναισθηματικό λόγο.

Επόμενο βήμα στην ανάλυση των κειμένων είναι ο προσδιορισμός του ύφους και της γλώσσας. Το ύφος των κειμένων 2.1 και 2.2 είναι σε μερικά σημεία επίσημο και σε κάποια άλλα είναι ουδέτερο, ενώ σε ορισμένα, συναισθηματικά φορτισμένα σημεία το ύφος γίνεται πιο ανεπίσημο, π.χ. η φράση „Das sind Holocaust- Zahlen, die angesichts der deutschen Geschichte bleischwer auf dem Gewissen der Politiker lasten, wenn wir diese Todeslawine nicht stoppen“ έχει πιο ανεπίσημο και συναισθηματικό ύφος, καθώς ο ομιλητής προσπαθεί να τονίσει την βαναυσότητα των αμβλώσεων. Αντιθέτως, τα κείμενα 2.3 και 2.4 έχουν αμιγώς επίσημο ύφος, λόγω του νομικού περιεχόμενου τους.

Η γλώσσα των κειμένων-πηγή χαρακτηρίζεται από μακροπερίοδο λόγο και σύνθετη σύνταξη, με πληθώρα δευτερευόντων προτάσεων που παρεμβάλλουν σε αρκετές περιπτώσεις την κύρια πρόταση. Αυτά είναι χαρακτηριστικά της γερμανικής γλώσσας. Ο λόγος στο 2.1 και 2.2 είναι επίσημος, αλλά σε σημεία πιο ουδέτερος, σε σημεία που γίνεται πιο συναισθηματικός λόγος και άμεσος, π.χ. με την χρήση ασύνδετου σχήματος „ Weil ich ja zum Kind gesagt habe, habe ich keine Sozialhilfe, weil meine Mutter über der Einkommensgrenze lag; habe ich kein BAFÖG, weil ich zu Hause wohne, und ich würde gern meine Schulausbildung, mein Abitur nachholen“. Επίσης πρόκειται για προφορικό λόγο. Αντιθέτως, στα κείμενα 2.3 και 2.4 η γλώσσα είναι επίσημη και απρόσωπη. Αναφορικά με την δομή τώρα, τα κείμενα 2.1 και 2.2 έχουν τυπική δομή ενός πολιτικού λόγου, χωρισμένου σε παραγράφους, ενώ τα κείμενα 2.3 και 2.4 είναι αριθμημένα, αυτό είναι και ένα σύνηθες χαρακτηριστικό των νόμων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι στην προκειμένη μετάφραση κρίνεται απαραίτητη η διατήρηση του σκοπού των κειμένων πηγή στα κείμενα στόχος, καθώς τα κείμενα 2.1 και 2.1 πρόκεινται για πολιτικούς λόγους με σκοπό την πειθώ και την πληροφόρηση και τα κείμενα 2.3 και 2.4 πρόκεινται για νόμους σε ισχύ.

3.3 Μεταφραστικές οδηγίες και σύγκριση ΚΠ και ΚΣ

Απαραίτητο κομμάτι της μεταφραστικής διαδικασίας είναι ο καθορισμός των μεταφραστικών οδηγιών, οι οποίες καθοδηγούν τον μεταφραστή και καθορίζουν το ΚΣ

αλλά και της σύγκρισης των κειμένων πηγή και κειμένων στόχου, με σκοπό την εύρεση των διαφορών αλλά και των ομοιοτήτων μεταξύ των κειμένων, ώστε να δοθεί ισάξια σημασία (Παριανού, 2007).

Οι μεταφραστικές οδηγίες περιλαμβάνουν τις επιδιωκόμενες κειμενικές λειτουργίες, τον καθορισμό του πομπού, του δέκτη, του χρόνου και του τρόπου πρόσληψης του κειμένου, του μέσου και τέλος του κινήτρου γραφής του κειμένου αφετηρίας (Παριανού, 2007).

Οι κειμενικές λειτουργίες των ΚΠ παραμένουν ίδιες στα ΚΣ, καθώς θέλουμε να διατηρηθεί το ύφος και ο σκοπός των ΚΠ. Επομένως, η κλητική και η αναφορική λειτουργία των 2.1 και 2.2. διατηρείται στα μεταφράσματα τους 1.1 και 1.2. αναφορική λειτουργία των 2.3 και 2.4 διατηρείται στα 1.3 και 1.4, ενώ το επίσημο και σοβαρός ύφος των ΚΠ διατηρείται στα ΚΣ. Ωστόσο, δεν αποκλείεται να υπάρχει απόκλιση στο περιεχόμενο μεταξύ των πρωτοτύπων και των μεταφρασμάτων, λόγω των πολιτισμικών και γλωσσικών διαφορών.

Όσον αναφορά τον πομπό και τον δέκτη, υπάρχει διαφορά μεταξύ των ΚΠ και ΚΣ. Ο πομπός, και στα ΚΠ και στα ΚΣ πρόκειται για τους πολιτικούς Rita Süßmuth στο 2.1 και τον Claus Jäger στο 2.2. ενώ στο 2.3 και 2.4 ο πομπός πρόκειται για το Γερμανικό κράτος, που εξέδωσε τους συγκεκριμένους νόμους. Αντιθέτως, υπάρχει διαφορά στους δέκτες μεταξύ των κειμένων πηγή και κειμένων στόχου. Ο δέκτης στα κείμενα 2.1 και 2.2 είναι το γερμανικό κοινοβούλιο άμεσα, και έμμεσα ο γερμανικός λαός που έχει πρόσβαση στα πρακτικά της βουλής και στο 2.3 και 2.4 είναι ο γερμανικός λαός και ο κάθε πολίτης του γερμανικού κράτους συνολικά. Αντιθέτως, οι δέκτες στα ΚΣ είναι το ελληνικό κοινό που ενδιαφέρεται να πληροφορηθεί για τον αγώνα περί της νομιμοποίησης των αμβλώσεων στην Γερμανία και της σχετικής νομοθεσίας. Για το λόγο αυτό, τα ΚΠ πρέπει να ανταποκρίνονται στο πολιτισμικό πλαίσιο της ΓΣ, διατηρώντας ωστόσο τα βασικότερα στοιχεία και σκοπούς των ΚΠ. Αυτό γίνεται εφικτό με την αναφορά περαιτέρω εξηγήσεων και πληροφοριών που εξηγούν την γερμανική πραγματικότητα την περίοδο των γεγονότων. Επιπλέον, ο χρόνος πρόσληψης εξαρτάται από τον κάθε αναγνώστη ατομικά, τότε δηλαδή θα θελήσει να διαβάσει τα ΚΣ για τον οποιονδήποτε λόγο και το μέσο μετάδοσης είναι ο γραπτός λόγος. Βέβαια, πρέπει να σημειωθεί ότι τα κείμενα 2.1 και 2.2 πρόκεινται για προφορικό λόγο που καταγράφηκε σε έγγραφη μορφή, με αποτέλεσμα να φέρουν κάποιες

δυσκολίες του προφορικού λόγου. Τέλος, το κίνητρο γραφής των ΚΠ είναι για τα 2.1 και 2.2 η πειθώ του κοινού τους και έπειτα η μετατροπή των λόγων σε έγγραφη μορφή έγινε με σκοπό την καταγραφή των λεγομένων και η διάθεση τους στο ευρύ κοινό, ενώ στα 2.3 και 2.4 το κίνητρο γραφής είναι η καταγραφή ενός νόμου και η έκδοση του.

3.4 Μεταφραστικά προβλήματα και η επίλυση τους

Κατά την διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας ερχόμαστε σύμφωνα με την Nord αντιμέτωποι με πληθώρα προβλημάτων. Τα μεταφραστικά προβλήματα στην παρούσα εργασία κατηγοριοποιούνται με βάση την λειτουργική προσέγγιση και θα αναφερθούν παρακάτω με σειρά σημαντικότητας που ακολουθεί φυσικά το μοντέλο της Nord. Ωστόσο, πριν αναφερθούμε ατομικά στο καθένα, πρέπει να τα αναφέρουμε.

Τα μεταφραστικά προβλήματα διακρίνονται στις εξής τέσσερις κατηγορίες:

Πραγματολογικά προβλήματα: ονομάζονται τα προβλήματα που προκύπτουν από εξωκειμενικούς παράγοντες, όπως τις διαφορές των περιστάσεων μεταξύ ΚΠ και ΚΣ (Παριανού, 2007) (Nord, 2014).

Πολιτισμικά προβλήματα: ονομάζονται τα προβλήματα που προκύπτουν από τις πολιτισμικές διαφορές της ΓΠ και ΓΣ, οι οποίες περιλαμβάνουν τις νόρμες και τις συμβάσεις (Παριανού, 2007) (Nord, 2014)..

Γλωσσικά προβλήματα: ονομάζονται τα προβλήματα που προκύπτουν από τις λεξιλογικές, συντακτικές και υφολογικές διαφορές μεταξύ της ΓΠ και ΓΣ (Παριανού, 2007) (Nord, 2014)..

Ιδιάζοντα προβλήματα: ονομάζονται τα προβλήματα που προκύπτουν από το συγκεκριμένο κάθε φορά κείμενο ή κείμενα πηγή (Παριανού, 2007) (Nord, 2014)..

3.4.1 Πραγματολογικά προβλήματα

Σημαντικό σημείο στην κατηγορία αυτή είναι η διαφορά του κοινού στο οποίο απευθύνονται τα ΚΠ και ΚΣ αλλά και στον χρόνο συγγραφής των κειμένων. Τα 2.1 και 2.2 απευθύνονται άμεσα στους πολιτικούς που παρευρίσκονται στο γερμανικό κοινοβούλιο την ώρα των ομιλιών και κατ' επέκταση, μετά από την δημοσίευσή τους, στο γερμανικό κοινό,

ενώ τα 2.3 και 2.4 απευθύνονται συνολικά στο γερμανικό κοινό. Ωστόσο, τα μεταφράσματα τους απευθύνονται στο ελληνικό κοινό που ενδιαφέρεται να λάβει πληροφορίες από τα κείμενα. Διαφορετικός είναι επίσης και ο χρόνος συγγραφής των ΚΠ και ΚΣ καθώς τα ΚΠ εγγράφηκαν το 1970-1993 ενώ τα ΚΣ στο σήμερα. Λόγω της διαφορετικής πραγματικότητας μεταξύ των δύο κοινών αλλά και του χρόνου δημιουργούνται τα παρόντα προβλήματα. Το πρόβλημα του χρόνου επιλύεται με την απλή διατήρηση του χρόνου σύνταξης και αναφορά της ημερομηνίας συγγραφής. Έτσι, ο αναγνώστης λαμβάνει το αίσθημα ότι είναι παρών κατά το διάστημα συγγραφής των κειμένων.

Το πρόβλημα της διαφορετικής πραγματικότητας μεταξύ των ΚΠ και ΚΣ είναι πιο σύνθετο. Η σπουδαιότητα του ζητήματος περί της νομιμοποίησης των αμβλώσεων και η σημασία που είχε στην γερμανική κοινωνία και πραγματικότητα δεν μπορεί να αντιληφθεί πλήρως από το ελληνικό κοινό, παρά την ύπαρξη παρόμοιου αγώνα με την νομιμοποίηση των αμβλώσεων σε ελληνικό έδαφος. Η Γερμανία αντιμετωπίζει ακόμη και σε πιο πρόσφατα χρόνια αυτό το ζήτημα καθώς οι κυβερνήσεις αρνούνται να λάβουν μια ξεκάθαρη θέση (Καράντζαλη, 2017)

Άλλα παραδείγματα πραγματολογικών προβλημάτων είναι οι εκφράσεις „Der berüchtigte Arzt von Memmingen“ (2.2), η οποία αναφέρεται σε ένα γεγονός που ήταν γνωστό στην Γερμανία της εποχής και ως εκ τούτου είναι λογικό να μην είναι γνωστό στην ελληνική κοινωνία. Για το λόγο αυτό έδωσα μερικές πληροφορίες με σημείωση του μεταφραστή στο τέλος της σελίδας σχετικά με την υπόθεση.

3.4.2 Πολιτισμικά προβλήματα

Συχνό πρόβλημα σε αυτή την κατηγορία είναι η αναφορά σε νόμους αλλά και σε συντομογραφίες στο πρωτότυπο τα οποία δεν είναι γνωστά στο ελληνικό κοινό, π.χ. ο νόμος „Bundesausbildungsförderungsgesetz“ (BAföG) (2.1), η συντομογραφία „StrRG“, δεν είναι γνωστά στον ελληνικό λαό. Στις παρούσες περιπτώσεις αποφάσισα να τα μεταφράσω περιγραφικά έτσι ώστε να δώσω περισσότερες πληροφορίες στον Έλληνα αναγνώστη, και έπειτα με σημείωση του μεταφραστή στο τέλος της σελίδας να αναφέρω περισσότερες

πληροφορίες. Επομένως τα μετάφρασα ως «επίδομα σπουδών» και ως «μεγάλη μεταρρύθμιση του ποινικού δικαίου» έπειτα, και στις δύο περιπτώσεις, έδωσα περαιτέρω εξηγήσεις με σημείωση του μεταφραστή.

Άλλη κατηγορία πολιτισμικών προβλημάτων ήταν στα πλαίσια των οργάνων αλλά και θεσμών της Γερμανίας, λόγω της ύπαρξης ομοσπονδιακών κρατιδίων, όπως οι λέξεις „Bundesverfassungsgericht“, και „Bundesgesetzblatt“ (2.3). Ωστόσο στην προκειμένη περίπτωση η σημασία και η λειτουργία των οργάνων και των θεσμών αυτών δεν είναι πολύ διαφορετικοί από τα αντίστοιχα του ελληνικού κράτους. Για το λόγο αυτό μετέφρασα κανονικά με τους αντίστοιχους ελληνικούς όρους και πρόσθεσα την λέξη «ομοσπονδιακός», π.χ. «Ομοσπονδιακό συνταγματικό δικαστήριο» και «Ομοσπονδιακή εφημερίδα κυβερνήσεως».

3.4.3 Γλωσσικά Προβλήματα

Τα γλωσσικά προβλήματα στο γλωσσικό ζεύγος γερμανικά-ελληνικά δεν απουσιάζουν. Η γερμανική γλώσσα φημίζεται για την δημιουργία σύνθετων λέξεων που η σημασία τους αντιστοιχεί σε ολόκληρη φράση. Η ελληνική δεν έχει την ίδια ιδιότητα, με αποτέλεσμα γερμανικές λέξεις όπως „Schwangerschaftsabbruch“ (2.3), „Lebensrecht“ (2.2), „Gewissensentscheidung“ (2.1) και „Bundesverfassungsgericht“ (2.4) να αποδίδονται περιφραστικά, συνήθως αποδίδοντας πρώτα το δεύτερο συστατικό στης σύνθετης λέξης, όταν πρόκειται για σύνθετη λέξη αποτελούμενη από δύο λέξεις. Επομένως οι παραπάνω σύνθετες λέξεις θα αποδοθούν ως «διακοπή εγκυμοσύνης», «δικαίωμα στην ζωή», «απόφαση συνείδησης» και «ομοσπονδιακό συνταγματικό δικαστήριο» αντιστοίχως.

Σημαντικές δυσκολίες υπήρχαν και στην σύνταξη των ΚΠ, καθώς δεν έλειπε η χρήση της Konjunktiv I και II, των Partizip II μετοχών, αλλά και λόγω της γενικότερης συντακτικής δομής της γερμανικής γλώσσας. Η Konjunktiv I χρησιμοποιείται για την μεταφορά των λεγομένων κάποιου από κάποιον άλλο. Παράδειγμα χρήσης της Konjunktiv I είναι η πρόταση „Ein Wort zu den Verfechtern der These, das Strafrecht sei überhaupt ungeeignet“ (2.2). Στην προκειμένη περίπτωση ο πλάγιος λόγος μπορεί να αποδοθεί με δευτερεύουσα πρόταση είτε με άνω κάτω τελεία «Μια κουβέντα προς τους υποστηρικτές

της θέσης: το ποινικό δίκαιο είναι εντελώς ακατάλληλο...». Παράλληλα η Konjunktiv II χρησιμοποιείται για την έκφραση του μη πραγματικού αλλά και για την δήλωση ευγένειας ή ευχής π.χ. στην πρόταση „Aber ich wünschte mir, daß bei allem Reden über Sittenverfall auch einmal mehr gesehen würde, in welchem Maße gerade in der jungen Generation die Ehrfurcht vor dem Leben gewachsen ist.“ (2.1) εκφράζει ευχή με την Konjunktiv II. Για το λόγο αυτό αποφάσισα να την αποδώσω ως «Μακάρι, παρ' όλες τις συζητήσεις περί διαφθοράς, να βλέπαμε επίσης περισσότερο τον βαθμό στον οποίο έχει αυξηθεί ο σεβασμός για την ζωή, ιδίως μεταξύ της νεότερης γενιάς.». Αναφορικά τώρα με τις μετοχές σε Partizip II οι οποίες προσδιορίζουν ουσιαστικά, αποφάσισα, να τις αποδώσω με αναφορική πρόταση, καθώς στην ελληνική γλώσσα δεν είναι τόσο συχνή η χρήση τους, π.χ. η φράση „...aus einer anders nicht abwendbaren Notlage...“ μεταφράζεται ως «...από μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης που δεν μπορεί να αποφευχθεί με κανένα άλλο τρόπο...». Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι για να είναι το κείμενο στόχου πιο κατανοητό και φυσικό στο ελληνικό κοινό αποφάσισα να αλλάξω την σειρά των λέξεων σε αρκετές προτάσεις και σε κάποιες περιπτώσεις να μετατρέψω ένα μέρος του λόγου σε ένα άλλο.

Σημαντικό κομμάτι της γερμανικής γλώσσας είναι η χρήση ουσιαστικών και στα δύο γένη, όπως „Liebe Kolleginnen und Kollegen“ (2.1). Αποφάσισα να κρατήσω στα ΚΣ την χρήση και των δύο φύλλων, διατηρώντας έτσι τον έμφυλο λόγο «Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες». Ωστόσο, στην περίπτωση του „Arzt und Ärztin“, όπου στην ελληνική γλώσσα ο ιατρός και η ιατρός δεν έχει καθιερωθεί μια ξεχωριστή λέξη για την γυναίκα ιατρό, αποφάσισα να το μεταφράσω ως «άνδρας και γυναίκα ιατρός».

Τέλος, παρατηρείται στα ΚΠ η χρήση συντομογραφιών, όπως CDU/CSU, F.D.P., SPD, αντί για ολόκληρα τα ονόματα των κομμάτων. Αποφάσισα να διατηρήσω την συντομογραφία και στα κείμενα πηγής, και με σημείωση του μεταφραστή αναφέρω ολογράφως το όνομα τους στα ελληνικά. Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα στην κατηγορία των συντομογραφιών ήταν η συντομογραφία „BvQ“ για την οποία δεν βρήκα κάποια απόδοση. Αποφάσισα να διατηρήσω την συντομογραφία στο ελληνικό κείμενο καθώς σε παράλληλα κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρατήρησα ότι στις μεταφράσεις αποφάσεων στα ελληνικά η συντομογραφία διατηρούνταν.

3.4.4 Ιδιάζοντα πρόβλημα

Στα ιδιάζοντα προβλήματα ανήκουν ο προφορικός λόγος στα κείμενα 2.1 και 2.2, τον οποίο αποφάσισα να διατηρήσω και στα ΚΣ, ώστε να διατηρηθεί η αμεσότητα. Επίσης σε όλα τα κείμενα πηγή παρατηρείται κυρίως μακροπερίοδος λόγος, με παρεμβολή πολλών δευτερευουσών προτάσεων, στα κείμενα 2.1 και 2.2 Παραδείγματα μακροπερίοδου λόγου είναι „Meine Damen und Herren, das waren einige der Argumente, mit denen wir von der Minderheit der Unionsfraktion für unseren Entwurf eintreten, und die bis zur Stunde von niemandem widerlegt werden konnten“ (2.2). Τα κείμενα 2.3 και 2.4 είναι δομημένα με αρίθμηση, κάτι το οποίο διατήρησα και στα ΚΣ.

Τέλος, ένα άλλο είδος ιδιάζοντος προβλήματος είναι τα κύρια Γερμανικά ονόματα, τα οποία γράφονται με λατινικούς χαρακτήρες, κάτι που δεν συνηθίζεται στην ελληνική γλώσσα. Με βάση τον λειτουργικό σκοπό αλλά και την θεωρία του Newmark περί σημασιολογικής μετάφρασης που ακολουθείται σε περιπτώσεις πληροφοριακών και κλητικών κειμένων (Newmark, 1988), αποφάσισα να μεταγράψω τα ονόματα με ελληνικούς χαρακτήρες και αναφέροντας σε σημείωση του μεταφραστή στο τέλος της εκάστοτε σελίδας την λατινική γραφή, έτσι ώστε να έχει την δυνατότητα ο κάθε αναγνώστης για περαιτέρω έρευνα. Ο τρόπος αυτός φέρνει το ΚΣ πιο κοντά στο προσδιοριζόμενο κοινό, χωρίς να χαθεί η σημασία του ΚΠ (Newmark, 1988) Παραδείγματα τέτοιων ονομάτων είναι: „Rita Süßmuth“, το οποίο μετέγραψα ως «Ρίτα Σούσμουθ» και „Norbert Geis“, το οποίο γράφεται στα ελληνικά «Νόρμπερτ Γκάις».

Επίλογος

Ως συμπέρασμα του μεταφραστικού σχολιασμού γίνεται κατανοητό ότι διαδικασία της μετάφρασης είναι δύσκολη και χρονοβόρα και παρουσιάζονται πολλά προβλήματα διαφορετικής φύσης. Ο μεταφραστής οφείλει να βρει λύση για το καθένα, διατηρώντας, σύμφωνα με την θεωρία του σκοπού, τον σκοπό των ΚΠ στα ΚΣ, αλλά και τα βασικά στοιχεία των ΚΠ. Παράλληλα, οφείλει να κάνει το ΚΠ κατανοητό στο κοινό στόχο του, εξηγώντας τυχόν πολιτισμικές και πραγματολογικές διαφορές, και δείχνοντας σεβασμό στην γλώσσα-πηγή και στο ύφος των ΚΠ. Για να επιτύχει την σωστή μετάφραση του ΚΠ και κατ' επέκταση την μετάδοση του νοήματος και του σκοπού των κειμένων-πηγή, ο μεταφραστής θα πρέπει να γνωρίζει καλά την γλώσσα-πηγή και γλώσσα-στόχο αλλά και την νοοτροπία του πομπού αλλά και του δέκτη, ώστε να είναι σε θέση να καλύψει τα κενά μεταξύ των δύο γλωσσών. Στην παρούσα πτυχιακή εργασία σκοπός της μετάφρασης είναι η ενημέρωση του ελληνικού κοινού που τυχόν ενδιαφέρεται για τα γεγονότα περί της νομιμοποίησης των αμβλώσεων στην Γερμανία το 1992-3 αλλά και για την σχετική νομοθεσία. Ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να αντλήσει πληροφορίες από τα ΚΣ και να συγκρίνει την πορεία της νομιμοποίησης της άμβλωσης στην Ελλάδα και στην Γερμανία.

Από την παρούσα πτυχιακή εργασία αποκόμισα πολλές γνώσεις, όχι μόνο μέσα από την μεταφραστική διαδικασία και τον σχολιασμό, αλλά και από την έρευνα που πραγματοποίησα για το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο των ΚΠ. Από την διαδικασία της κειμενικής ανάλυσης, μετάφρασης, επίλυσης προβλημάτων, και έπειτα του σχολιασμού βελτίωσα τις ικανότητες μου ως μεταφράστρια, αλλά και εμβάθυνα τις γνώσεις μου για το πολιτισμό και τις νόρμες του γερμανικού λαού. Επομένως, η μεταφραστική διαδικασία προωθεί την διαπολιτισμικότητα, την πληροφόρηση και μειώνει το χάσμα μεταξύ των διαφορών πολιτισμών και κατ' επέκταση των διαφορών χωρών.

Βιβλιογραφία

α) Ελληνική

- Καραντζάλη Φ. (2007). *Βασικές Προσεγγίσεις στη Διδακτική της Μετάφρασης*, 15-16. Ανακτήθηκε στις 24/01/2024 από: <https://ikee.lib.auth.gr/record/74211/files/gri-2007-481.pdf>
- Παριανού Α. (2007). *Η ανάγκη της λειτουργικής προσέγγισης στη μετάφραση ειδικών κειμένων*, 3-8
- Nord, C. (2014). *Η Μετάφραση ως Στοχευμένη Δραστηριότητα. Εισαγωγή στις Λειτουργικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα, Διάυλος.

β) Ξενόγλωσση

- Crabbs, K. Y. (1990). *The German Abortion Debate: Stumbling Block to Unity*. Fla. J. Int'l L., 6, 213.
- Kügler E. (1989). *Memmingen. Abtreibung vor Gericht. Eine Dokumentation und Einschätzung zum Prozess*
- Nord, C. (1997). *Translating as a Purposeful Activity. Functionalist Approaches Explained*. Manchester: St. Jerome. 40-45
- Reiss, K. (1977/1989). *Readings in Translation Theory*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. Hemel Hempstead: Prentice Hall, 45-52

Ιστογραφία

α) Ελληνική

- Άρθρο 304 – Ποινικός Κώδικας – Τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης. Ανακτήθηκε στις 24/01/2024 από: <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/pk/arthro-304-poinikos-kodikas-tehniti-diakopi-tis-egkymosynis>
- Μπεν Νάιτ & Άρης Καλτιριμτζής (2017). *Η ταυτότητα των γερμανικών κομμάτων*. Ανακτήθηκε στις 24/01/2024 από: <https://www.dw.com/el/a-39278092>

β) Ξενόγλωσση

- Bundesministerium für Bildung und Forschung. *Das BAföG: alle Infos auf einen Blick*. Ανακτήθηκε στις 24/01/2024 από: <https://www.xn--bafg-7qa.de/bafoeg/de/das-bafoeg-alles-infos-auf-einen-blick/das-bafoeg-alles-infos-auf-einen-blick.html>

Λεξικά – Ηλεκτρονικά λεξικά

- Köbler G. (2004). Rechtsgriechisch: deutsch-griechisches und griechisch-deutsches Rechtswörterbuch für jedermann. *Arbeiten zur Rechts- und Sprachwissenschaft Verlag*
- IATE. European Union Terminology. Ανακτήθηκε από: <https://iate.europa.eu/home>
- Pons Online Wörterbuch Griechisch – Deutsch – Griechisch. Ανακτήθηκε από: <https://de.pons.com/%C3%BCbersetzung>
- EUR-Lex – Access to the European Law. Ανακτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>